

nedeljski Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 201 (4046)

TRST, nedelja 24. avgusta 1958

Cena 30 lir

PO TREH LETIH

Ing. Miloš Bučar in dr. Mario Capon sta pred dobrimi tremi leti, 20. avgusta 1955 podpisala v Vidmu v pokrajinski palači sporazum, s katerim sta uveljavila obmejni promet s jugoslovanskim in italijanskim obmejnimi področjem. S tem sporazumom je bil uveljavljen člen 1. Spomenice o sozvezju. Pogajanja za sporazum so bila zelo dolga ter podrobna, in je bilo skupno stališče doseženo šele po premostitvi precejšnjih težav in nasprotij. To je razumljivo, saj je bil takrat napravljen prvi korak za zboljšanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo in se je komaj poleglo zlovesti ropot tankov, ki so le malo časa prej bili na meji v vojni pripravljenosti.

Ko gledamo sedaj po kratkotrajnem triletnem izvajanju na ta sporazum, lahko ugotovimo, da je stvarnost prekosila vsa najbolj optimistična predvidevanja. Skoro štirinajst milijonov prehodov v treh letih prica o velikem zanimanju prebivalstva in istosmerni govorici o veliki materialni koristi, ki jo je ta sporazum prinesel gospodarstvu na obeh straneh meje.

Ni manj pomembne pa niso druge posledice. Prišlo je do boljše poznavanja razmer na tej in oni strani meje, do toplejših, pristranejših osebnih stikov, kar vse je bistveno prispevalo k pomirjenju, večji narodnostni strpnosti in imelo odlične posledice na splošno izboljšanje ozračja na tem zgodovinsko evropskem predelu Evrope.

To dokazuje, da je mogoče v ozračju razumevanja, upoštevajoč stvarne prilike doseči zelo mnogo in da je mogoče rešiti v korist prebivalstva prečena vprašanja, ki se zdijo na prvi pogled nerešljiva.

Postopoma se je znatno izboljševal tudi sporazum sam. Mešana komisija je uvedla nekatere bistvene izboljšave, ki so znatno izboljšale njegovo izvajanje. Samo spominimo se, da je sporazum prvotno ne predvideval enamebnosti kraja in se je torej lahko kralj sosednjega področja. Praksis je to določilo kmalu sprejela in mešana komisija je določila, da se lahko obišče kateri koli sosednji kraj. Povečano je bilo število dni bivanja, uvedena enoletna propustnica s sliko, znatno izboljšanje avtobusnih zvez in ustanovljeno obsežno o mrežje blokov druge vrste. Le malo je torej treba še urediti, da bi ta spo-

razum v polnosti odgovarjal, kar bi sedaj resničnemu nazivu »najbolj liberalni sporazum o obmejnem prehodu v Evropi«.

V kratkem se bo mešana komisija ponovno sestala in sprico uradnih izjav, tako z jugoslovanske kot italijanske strani, lahko pričakujemo, da bo sprejela nove pomembne olajšave.

Tako vse kaže, da bo komisija brez odlašanja sprejela splošno željo, da se vstopi na enem in istopu na drugem bloku, s čimer bodo ustvarjeni novi, boljše pogoji zlasti za turistične obiske pa tudi poslovni ljudje bodo imeli manj težav.

Dozorevajo pa tudi druge zahteve po carinskih olajšavah, kjer bi navedli predvsem ukinitve »cartas« za motorna vozila, kot to velja že za prehode s potnim listom.

Med takimi »večjimi« željami je tudi predlog za razširitev obmejnega področja. Mešana komisija si cer ni pooblaščenca razpravljati o tem vprašanju, vendar pa lahko predloži izpremembe vladama, ki bi komene odločale. Tu gre za dve v bistvu ločeni želji. Prvo za razširitev področja videmskega sporazuma na nekatere sosednje kraje, ki so relativno blizu, kot na primer do Vipavske doline ali do bližnje okolice Vidma. Drugo pa za možnost potovanja s propustnico do oddaljenejših turističnih središč. Tako so številne splošne želje, da bi lahko na primer Tržačani obiskali Bled, Kopranci pa Benetke in podobno.

Zanimivo je tudi izvajanje drugega in tretjega odstavka člena 5. videmskega sporazuma. Ta odstavka namreč določata, da se lahko lastnik propustnice, če obstajajo upravičeni razlogi (delo, zdravljenje, družinski in turistični) zadržati na sosednjem področju do enega meseca. V praksi se je že udomačil način, ki je v skladu s členom 5., da se lahko podaljša do bivanja pri policijskih organih neopredeljeno na sosednjem področju.

Končno lahko uvrstimo med te želje tudi okrepitev avtobusnih zvez zlasti med Novo Gorico, Gorico in Trstom, med kraškimi in tržaškimi področjem, zlasti pa med Trstom in Sežano.

Prepričani smo, da v skladu z dosedanjim dobrim izvajanjem sporazuma in stalno izboljšujočimi odnosi, te želje ne bodo naletele na težave in da jih bo mešana komisija na prihodnjem sestanku uresničila ter s tem še olajšala izvajanje sporazuma v korist obmejnega prebivalstva.

General De Gaulle je na propagandnem potovanju po Afriki, kjer tankajšnjemu zaslužnemu prebivalstvu ponuja svojo »velikodušno« ustavo, o kateri pravi, da jim bo zagotovila neodvisnost. Njegova prva postaja je bila Tananarive na otoku Madagaskarju. Na sliki ga vidimo, kako se dobri domačemu prebivalstvu. Toda na velikem zborovanju v Tananarive je ob navzočnosti generala predsednik vladnega sveta otoka Philibert Tsiranana zahteval ustanovitev neodvisne republike na Madagaskarju, ki naj bi bila eventualno povezana s Francijo, ter ukinitev zakona iz leta 1896, na osnovi katerega se je Francija polastila Madagaskarja. Alžirska narodnoosvobodilna fronta pa je sklenila predložiti glavni skupščini OZN spomenico ter obrazložiti nedopustne razmere, v katerih Francija pripravlja referendum o ustavi v Alžiriji

Po izglasovanju arabske resolucije v skupščini OZN

Arabci bodo povabili tajnika OZN Hammarskjöld na izredno zasedanje sveta ministrov Arabske lige

Še prej se bo pa v Kairu sestal politični odbor lige ob navzočnosti tudi jordanskega in libanonskega zunanjega ministra - Hasuna predlaga ustanovitev sveta arabskih zunanjih ministrov za koordinacijo arabske zunanje politike - Obnovljen promet med Sirijo in Libanonom

KAIRO, 23. — Politični odbor Arabske lige, v katerem so zunanji ministri Združenih arabskih republik, Iraka, Saudove Arabije, Jemena, Sudana, Libije, Libanona in Jordanije, se bo sestal 6. septembra v Kairu. Arabski diplomati v Kairu poudarjajo važnost tega sestanka po sprejetju arabske resolucije v OZN in dodajajo, da se bodo sestanka udeležili tudi predstavniki Jordanije in Libanona.

V krogu blizu glavnega tajnika Arabske lige javljajo, da bodo ministri sklenili takoj po 6. septembru sklicati svet lige in povabiti glavnega tajnika OZN Hammarskjöld, da naj se kot opazovalec udeleži tega sestanka. Tako bo imel glavni tajnik možnost istosčasno razgovarjati se z vsemi zunanjimi ministri držav članic lige.

Pripominja se, da bo Hammarskjöld prišel v ponedeljek v Jordanijo, kjer bo ostal nekaj dni, preden odide v Zenevo. Obiskal bo zatem Kairo, in se bo v začetku septembra sestal z Naserjem. Nekateri menijo, da bo podaljšal svoje bivanje v Egiptu, zato da se lahko udeleži omenjenega sveta Arabske lige.

To bo izredno zasedanje, na katerem bodo razpravljali o položaju na Srednjem vzhodu po odobritvi arabske resolucije v OZN. V arabskih krogih pripisujejo veliko važnost sprejetju arabske resolucije tudi zaradi tega, ker se ta sklicuje na listino Arabske li-

teve zveze arabskih narodov, ki bi imela možnost postavljati predloge in nasvete.

Uradno priznanje pozitivne arabske lige s soglasnim sprejetjem arabske resolucije v OZN odpira po mnenju opazovalcev novo obdobje v odnosih med Zahodom in Arabci. S tem v zvezi omenjajo v diplomatskih krogih razgovore, ki sta jih ameriški državni tajnik Dulles in britanski zunanji minister Selwyn Lloyd imela z zunanjim ministrom ZAR Favzajem in z glavnim tajnikom Arabske lige Hasunom. To so prvi znaki poskusov, da pride do pomirjenja med Zahodom in arabskim svetom.

Z arabske strani poudarjajo, da so države Srednjega vzhoda dokončno in v veliki meri dokazale, da hočejo voditi samostojno politiko in da ne bodo dovolile, da jim to politiko narokujejo od zunaj.

V poučenih krogih ne izključujejo možnosti sprememb v Jordaniji. Vtrajno se govori, da namerava kralj Hussein poklicati na vodstvo vlade novo osebnost, ki bi dala jordanski politiki prijateljsko obeležje do Združenih arabskih republik. V nekaterih krogih se omenjajo Nebulsijski kot najbolj primerno osebo,

Medtem pa je glavni tajnik Arabske lige Hasuna poslal kralju Husseinu brzojavko s šestimi krami zaradi vzpostavitve enotne fronte arabskih držav. V svojem odgovoru je kralj Hussein izjavil, da so vsi Jordanci sprejeli z velikim zadovoljstvom obnovitev arabske enotnosti. Predsednik jordanske vlade Rifaj pa je na tiskovni konferenci v Ammanu izjavil, da je Jordanija pripravljena pozabiti preteklost in odpreti novo razdobje v bratskih odnosih, toda s pogojem, da se bo resolucija OZN z obveznostjo o nevmeslanju v notranje zadeve drugih držav izvajala.

Če se bodo Arabci oboje odločili sami reševati svoje spore, v dejal Rifaj, jim v tem primeru ne bo težko rešiti vseh vprašanj. Dodal je, da bo Jordanija rada sprejela poskuse za obnovitev prijateljskih odnosov z ZAR in Irakom, toda s pogojem, da ti dve državi napravita prvi korak. Dodal je, da bi upošteval tudi možnost neposrednih pogajanj z Naserjem, če se je izrekel proti vsakemu načrtu, ki bi določil razmestitev čet OZN v Jordaniji. Če se ne cutimo v nevarnosti, je dodal Rifaj, ni nobenega vzroka, da bi imeli v Jordaniji če-

te OZN. Vendar pa je pri tem ponovil, da se bodo angleške čete umaknile, ako bo izginila vsaka zunanja grožnja. Zatem je Rifaj izjavil, da z veseljem sprejema obisk glavnega tajnika OZN Hammarskjöld. Nato je Rifaj izjavil, da bi jordansko gospodarstvo lahko postalo neodvisno v petih ali sedmih letih, če bo dobilo zunanjo pomoč. Pripomnil je, da ne vidi nobenega vzroka, da bi se odpovedali ameriški pomoči, tudi če bo OZN ponudila svojo pomoč. Zanimal je nato, da misli odstopiti in dejal, da čim se mnogi opravka, preden odstopi.

Tudi v sirsko-libanonskih odnosih se že čutijo prve ugodne posledice sporazuma, ki so ga Arabci dosegli v glavni skupščini OZN. Danes se je obnovil železniški promet in cestni promet med obema državama. Ob začetku upora v libanonu je bil namreč ta promet ukinjen. Sedaj bo v Sirijo in Irak mogoče dovoz blaga, ki se je nakopičilo.

Egiptovski tisk daje velik poudarek tudi sestanku med britanskim zunanjim ministrom Selwynom Lloydom in Favzajem. »Al Ahbar« poudarja, da sprejem arabske resolucije v OZN in sodelovanje med arabskimi državami dopustata Veliki Britaniji eno samo izbiro, to je iskati sporazum z Naserjem.

Poizrednem zasedanju OZN

Svejk: »Vsake muzike je enkrat konec. Sedaj pa brž pojdiva, kamor, Arabci že gredo!«

Aktualni portreti

PRINCESA MARGARET
Je te dni dopolnila 28 let. S tem v zvezi se je veliko pisalo, da je tudi za njo prišel čas odločitve. S Townsendom li ne dovolijo se poročiti, ona pa vztraja. Govori se zato, da bi se njena želja mogla uresničiti, toda le, če se odreče dinastičnim pravcam.

LUIS DOMINGUIN
Je slaven bikoborec in moze italijanske filmske zvezde Lucie Bosé. Pred dnevi pa bi bil kmalu postal zvezdovodja po klicu, ko ga je podrl bik. Baje so bile temu krive oči bivše perzijske kraljice Soraje, s katero je bil prebil prejšnji dan in vso noč.

MARY HUBER
Je bila doslej znana kot dobra športnica. Ko je sodelovala v neki plavalni ekipi pa je kopala neki filmski producent in sklenil z njo pogodbo za vrsto filmov. Kako se bo obnesla, je težko reči, ni pa težko uganiti, da je zelo lepa.

TEDDY NADLER
Je doma iz Saint Louisa v državi Missouri. Do pred dnevi je bil neznani človek, sedaj pa je znan in bogat. Na ameriški TV rubriki 'Odnehaš ali nadaluješ' je doslej prišel do vsote 140 milijonov dolarjev.

JOSE GRECI
Je stara komaj 18 let. Doslej se ni nastopila v filmu. Režiser William Wyler pa ji je v filmu 'Ben Hur' dal sedaj enakega, poveril vlogo Madone. Zaradi velike vročine in obilnih obelov, ji je med snemanjem postalo že trikrat slabo.

Sedem dni v svetu

Nova zmagaj
miroljubnih sil

Miroljubne sile v svetu slavijo novo dvojno pomembno zmago. Prva je ugoden zaključek izrednega zasedanja OZN, kjer so soglasno sprejeli arabsko resolucijo o rešitvi krize na Srednjem vzhodu. Druga zmagaja pa je uspešni zaključek konference atomskih strokovnjakov v Ženevi, ki so ugotovili, da je posvetovala mogoče odkriti usako še tako skrito jedrsko eksplozijo. Sprito tega so bile ZDA in Anglija prisiljene vendarle napovedati bližnjo prekinitev svojih jedrskih poizkusov po zgledu Sovjetske zveze, ki je svoje prekinila marca letos.

V glavni skupščini OZN je med debato veliko število delegacij obsodilo anglosklozijsko vojaško intervencijo v Jordaniji in Libanonu ter zahtevalo umik njih čet. Izven uradnih sej so bila ves čas številna posvetovanja med posameznimi delegacijami in se je nakazovala zaostritev nesoglasij, ker je Norveška ob podpori ZDA predložila resolucijo, ki je pozemala vse točke Eisenhowerjevega načrta ter je skušala celotno pravičniti vojaško intervencijo na Srednjem vzhodu. Toda zaradi velike aktivnosti afriško-azijske skupine in predvsem glavnega tajnika Arabske lige Hasuna ter zunanje ministra Združenih arabskih republik Fawzija je med arabskimi delegacijami prišlo do sporazuma, na podlagi katerega so se predložile svojo resolucijo, ki je bila potem v skupščini soglasno sprejeta. Pred to resolucijo sta se umaknili ekstremni resoluciji Vzhoda in Zahoda in vsi so v arabski resoluciji našli vsaj deloma tisto, kar so iskali. Resolucijo je podpisalo deset arabskih delegacij, med njimi tudi libanonska in jordanska. Resolucija naroča glavnemu tajniku OZN, naj doseže takšne praktične dogovore, ki bi olajšali nagel umik ameriških in angleških čet s Srednjega vzhoda. Razen tega poziva vse države, naj medsebojno spoštujejo ozemeljsko nedotakljivost in suverenost, potrjuje načela Arabske lige in predvsem nadaljevanje proučevanja možnosti, da bi na Srednjem vzhodu ustanovili regionalno ustanovo za gospodarski razvoj.

Iz virov zahodnih delegacij je znano, da bi se utegnile ameriške in angleške čete umakniti še pred koncem septembra, ki je določen kot rok taktiki Hamarskijskega predložitve svoje prve poročila. Jutri odpotuje Hamarskijski na Srednji vzhod in se bo najprej ustavil v jordanski prestolnici Ammanu. Začetek bo vrsto posvetovanj, kakor mu ta nalaga sprejeta resolucija, ki določa tudi, naj bi se sporazumel o umiku arabske OZN v Jordaniji. Ta navzočnost naj bi eventualno bila v tem, da bi tam stalno bivala delegacija OZN. Mnogo je pripomnilo k sporazumu nenehna dejavnost izmeničnih držav in med njimi tudi jugoslovanske delegacije, katere delo je vzbudilo veliko pozornost. Vse to je ugodno vplivalo na pomirjenje med arabskimi državami, ki so sestavile svojo resolucijo. To korak ima tudi globoko političen simbolizem. Krizo na Srednjem vzhodu, ki je posledica zunanega vmešavanja, so vendarle rešile države tankovnjake področja same. S tem se je vzpostavila arabska solidarnost in sama skupščina OZN je izglasovala skupno resolucijo, ki se v resoluciji priznava miroljubnosti te lige. Za resolucijo je glasoval tudi izraelski delegat, čeprav se v njej omenja Arabska liga. To je tudi zelo pomembno, kajti Izrael je moral vendarle priznati arabsko stvarnost in jo bo moral odločeno sprejeti, če bo prišel do prekleti bitja v bogat. Na ameriški TV rubriki 'Odnehaš ali nadaluješ' je doslej prišel do vsote 140 milijonov dolarjev.

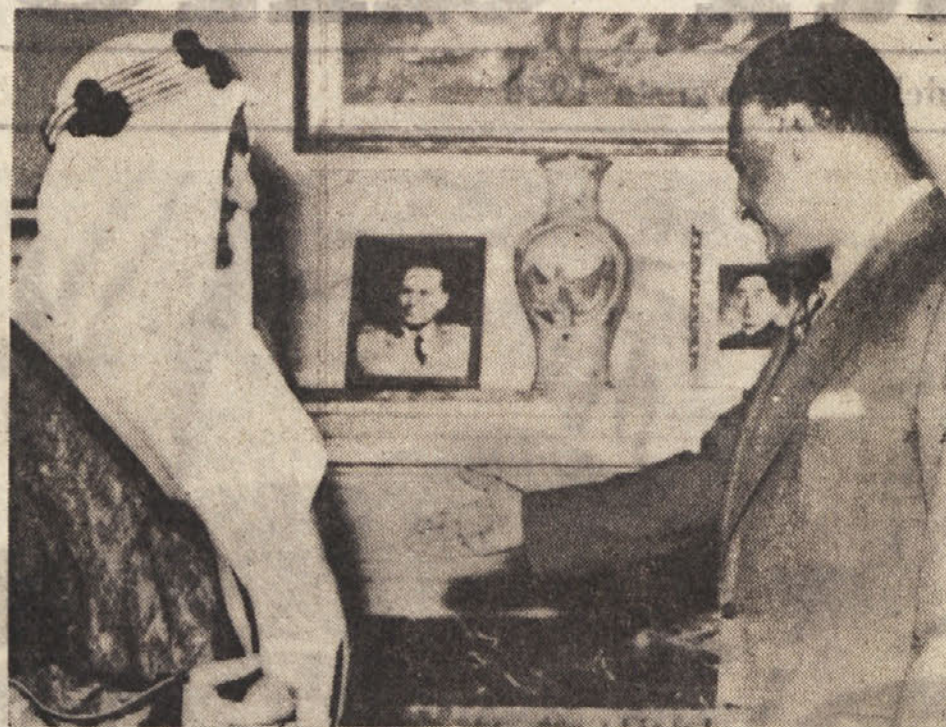
Washington in London sta se končno odločila

Ameriška in britanska vlada sta bili sprito pritiska svetovne javnosti sprito ugotovitve strokovnjakov na ženevski konferenci vendarle prišli do soglasja. Predložila je resolucijo, ki je bila potem v skupščini soglasno sprejeta. Pred to resolucijo sta se umaknili ekstremni resoluciji Vzhoda in Zahoda in vsi so v arabski resoluciji našli vsaj deloma tisto, kar so iskali. Resolucijo je podpisalo deset arabskih delegacij, med njimi tudi libanonska in jordanska. Resolucija naroča glavnemu tajniku OZN, naj doseže takšne praktične dogovore, ki bi olajšali nagel umik ameriških in angleških čet s Srednjega vzhoda. Razen tega poziva vse države, naj medsebojno spoštujejo ozemeljsko nedotakljivost in suverenost, potrjuje načela Arabske lige in predvsem nadaljevanje proučevanja možnosti, da bi na Srednjem vzhodu ustanovili regionalno ustanovo za gospodarski razvoj.

Tudi britanska vlada je objavila izjavo, v kateri sporoča, da bo ustavila jedrske poizkuse za eno leto začetka z letom, ko se bodo začela pogajanja. Pri tem predlaga, naj se pogajanja med ZDA, SZ in Veliko Britanijo začnejo 31. oktobra, in priporoča, da bo do tedaj kon-

V procesu pomirjenja in vedno večjega sodelovanja med Arabi, spada tudi ponovno zблиžanje med Saudovo Arabijo in Združenimi arabskimi republikami. Predsednik vlade Saudove Arabije princ Feisal je namreč pretekli dni obiskal Kairo, kjer se je dolgo razgovarjal z Naserjem. Prišlo je do novega obdobja tesnega sodelovanja in se govori o možnosti, da se Saudova Arabija pridruži Združenim arabskim republikam.

In na samo to. Tudi pakistanski ministri predsednik je izjavil, da je boljše, če Irak ostane izven bagdadškega pakta, ker to odstranjuje nesoglasja med arabskimi državami. Priporočil je, da Pakistan še zadržati med Irakom in Združenimi arabskimi republikami. Kakor vi-

Predsednik vlade Saudove Arabije Feisal je bil pred kratkim na obisku v Kairu, kjer se je srečal s predsednikom Naserjem, s katerim sta razpravljala o arabskem vprašanju in se posebej o Libanonu in Jordaniji. Na omari sta pod stensko sliko vidni sliki jugoslovanskega predsednika Tita in kitajskega zunanjega ministra Čuenlaja

dimo, gre za povsem važen razvoj, ki gre v smeri, kakršnega si v Washingtonu in Londonu prav gotovo ne želijo. Res je, da bo treba še dolgo, preden bo prišlo do pomirjenja na Srednjem vzhodu, kajti imperialistične sile ne bodo odnehale in bodo še vedno s pomočjo svojih lučk, kakršna je jordanski kralj Husajn, rovarile na tem področju ter zavlačevale umik svojih čet. Toda složen nastop v skupščini OZN je pokazal, da se znaajo Arabci v kritičnem trenutku zadržati in odločno nastopiti proti vsem spletkarjem.

Washington in London sta se končno odločila

Ameriška in britanska vlada sta bili sprito pritiska svetovne javnosti sprito ugotovitve strokovnjakov na ženevski konferenci vendarle prišli do soglasja. Predložila je resolucijo, ki je bila potem v skupščini soglasno sprejeta. Pred to resolucijo sta se umaknili ekstremni resoluciji Vzhoda in Zahoda in vsi so v arabski resoluciji našli vsaj deloma tisto, kar so iskali. Resolucijo je podpisalo deset arabskih delegacij, med njimi tudi libanonska in jordanska. Resolucija naroča glavnemu tajniku OZN, naj doseže takšne praktične dogovore, ki bi olajšali nagel umik ameriških in angleških čet s Srednjega vzhoda. Razen tega poziva vse države, naj medsebojno spoštujejo ozemeljsko nedotakljivost in suverenost, potrjuje načela Arabske lige in predvsem nadaljevanje proučevanja možnosti, da bi na Srednjem vzhodu ustanovili regionalno ustanovo za gospodarski razvoj.

Tudi britanska vlada je objavila izjavo, v kateri sporoča, da bo ustavila jedrske poizkuse za eno leto začetka z letom, ko se bodo začela pogajanja. Pri tem predlaga, naj se pogajanja med ZDA, SZ in Veliko Britanijo začnejo 31. oktobra, in priporoča, da bo do tedaj kon-

V torek so v Parizu pokopali znanstvenika Joliot Curieja. Na sliki pogrebne svečanosti na dvorišču Sorbone

čala svojo sedanjo skratko vrsto poizkusov na Božičnih otokih.

Atamski strokovnjaki, na katerih sklepe se obe izjavi sklicujeta, so namreč po več-

tedenskih razgovorih v Ženevi prišli do soglasnega zaključka, da je učinkovit sistem nadzorstva nad jedr-

(Nadaljevanje na 8. strani)

NAJNOVEJŠA MILIJARDNA AFERA: KDO STOJI ZA NJO?

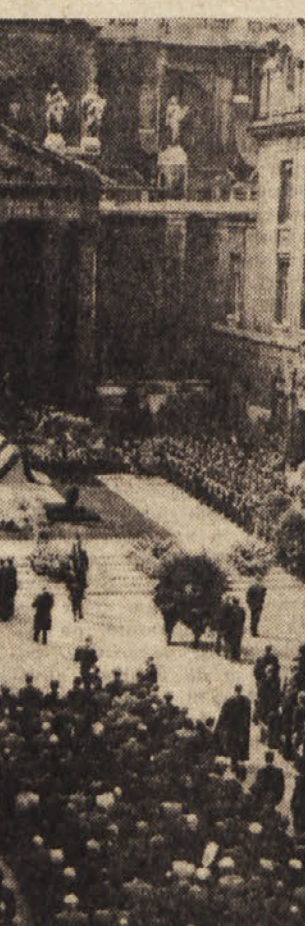
Giuffrèjevi «agenti» duhovniki imeli bogato žetev - 30 milijard

Čeprav pravi «bančnik - čudodelec», da bo posojeni denar vrnil, bodo mnogi - razen Cerkve - oropani vseh svojih bornih prihrankov

Ustvarjati si sliko o vsej zadevi Giuffrèjeve je zelo težko, skoraj nemogoče. Predstavimo najprej glavne junake «bančnika» Giuffrèja.

Do pred desetimi leti je bil blagajnik filialke bančnega zavoda Credito Romano v Imoli. Podal je ostavko in postal upravnik kapucinskih posestev za Emilio, Romagnolo in Marche. In od tedaj se začne njegova svojevrsna dejavnost. Od duhovnikov, samostanov in zasebnikov vseh vrst sprejema sva upravljanje kakršno koli vsoto denarja iznad pol milijona lir in daje obresti od 60, 70 in celo 100 odstotkov. Denarja ima na pretek in velikodušno pomaga župnijam, samostanom in kakršni koli drugi verski ali socialni ustanovi pri gradnji ali popravilu cerkev, socialnih ustanov, hiš, vil, stanovanjskih blokov itd. Ponekod krije stroške sam, ponekod krije del stroškov, ponekod pa ljudem denar le posoja.

Ker gre vse to v milijone in milijarde, bi bila mogoča biti stvar sumljiva. Nasprotno, nihče se za to ne zmeni, najmanj pa cerkvene ustanove, ki mu po raznih samostanih, sirotišnih in drugih socialnih ustanovah postavljajo spominske plošče.

Pa tudi samega sebe ni moč zamemati. V Imoli je imel sedno stanovanje, ki ga je pa odstopil sinovemu svojemu, s katero se je poročil pred dvema letoma. Za se pa si je pred letom kupil razkošno vilo. Gine Bartalija v Ceremi. Posinovenca imata vsak svoj avtomobil vrste Giulietta-Sprint in Giulietta-Sprint Veloce, on se pa zadovoljuje z normalno Giulietto.

Ni potrebna nikakoli ekonomika visoka šola niti kdo ve kakšna strokovna izobrazba, da smo si takoj na jasnem, da tako finančno poslovanje — 90-90 odstotne obresti in še milijarde podpore — nima trdnje podlage. Pri tem je vendarle zanimivo, da je bil Giuffrè, kljub velikanskim podporam in izrednim obrestim vedno in ob vsaki priložnosti v stanju, da je temu ali onemu upniku mogel v 24 urah vrniti tako kapital kot obresti. In tu ni šlo za malenkostne vsote, saj računajo, da je imel v obratu okoli 60 milijard lir.

Kako je to delal, je vprašanje, ki ga še niso razčistili. Vendar se začnejo klopeti odmotavati in kaže, da bo zadeva v kratkem jasna. Pred letom dni je sicer davčna uprava začela po vsej tej zadevi brskati, toda tisti funkcionar finančne uprave, ki je po preiskavi v njegovi vili, vilo zapeljal, je moral Giuffrèja prositi oproščenja in ga tudi prositi, naj v Rimu spravi svojih posredovateljev, da bi ga zaradi prevelike vneme ne poslali po kazni na Sardinijo. Sedaj pa kaže, da smo že veliko dlje. V zadevo se je vmešal finančni minister Preti, ki je na tiskovni konferenci sicer rekel, da je proti Giuffrèju zakonski pregon sicer nemogoč, razen morda glede preizkuse davčne prijave, da pa bo šla zadeva naprej in po večerjanju vestih kaže, da se nad Giuffrèjevo glavno vendarle zbira temni oblaki.

Po izjavah polkovnika finance Guglielma Bernardija, ki je poveljnik finančnih straž za Emilio in Romagnolo, je tako imenovano anonimno združenje bančnikov, kot so vsej tej zadevi nadelili ime, v krizi. Giuffrè in njegovi sodelavci, ki so do večernj vsakemu svojem upniku mogli vrniti kapital in obresti, so danes v krizi in ne bodo mogli niti enemu svojih upnikov vrniti niti belica več. Polkovnik Guglielmo Bernardi tudi pravi, da ima njegov podrejeni funkcionar poročnik Andrea Frattasio po preiskavi v stanovanju Giuffrèjevega sodelavca Quarta Cassarottija dovolj dokumentov, ki bi znali spraviti Giuffrèja in njegove sodelavce v zelo te-

žak položaj. Polkovnik Bernardi je dobesedno rekel: «V nekaj dneh bom mogel dati tisku prve točne podatke. Smo na dobri poti. To je zagotovo, pa čeprav bo dela še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

«Bančnik» Giuffrè

žak položaj. Polkovnik Bernardi je dobesedno rekel: «V nekaj dneh bom mogel dati tisku prve točne podatke. Smo na dobri poti. To je zagotovo, pa čeprav bo dela še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

Ze izjave človeka, ki se je verjetno najbolj neposredno poglobil v zadevo in ki ima na razpolago tudi dokaze. Vse drugačnega mnenja pa je sam Giuffrè, ki se je najprej zatekel v neki kapucinski samostan, nato se pa ojunatelj in skilcal tiskovno konferenco, kjer je novinarjem zagotovil, da ne bo noben upnik ostal niti za eno liro prikraščen. Ki so ga spraševali, kako bo mogel to storiti, ni rad govoril, vendar je namignil na dobiva denar tudi od zelo pobožnih ljudi iz Amerike, ki sdelajo svoje bogastvo s svojim bližnjim. Imen teh ljudi pa ni hotel izdati, češ kolikšen naval potrebnih bi bil, če bi za njih imena zvedeli. Vse njegovo tolaženje temelji vedno na izrednem čutu poštenosti, pobožnosti in zaupanja v božjo previdnost. Opravka ima v glavnem s samostani, duhovniki in višjimi prelati. Vendar je tudi znano, da so nekatere višje cerkvene kongregacije opozorile duhovnike, naj mu ne nasledajo. Eno opozorilo je od-

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

Ze izjave človeka, ki se je verjetno najbolj neposredno poglobil v zadevo in ki ima na razpolago tudi dokaze. Vse drugačnega mnenja pa je sam Giuffrè, ki se je najprej zatekel v neki kapucinski samostan, nato se pa ojunatelj in skilcal tiskovno konferenco, kjer je novinarjem zagotovil, da ne bo noben upnik ostal niti za eno liro prikraščen. Ki so ga spraševali, kako bo mogel to storiti, ni rad govoril, vendar je namignil na dobiva denar tudi od zelo pobožnih ljudi iz Amerike, ki sdelajo svoje bogastvo s svojim bližnjim. Imen teh ljudi pa ni hotel izdati, češ kolikšen naval potrebnih bi bil, če bi za njih imena zvedeli. Vse njegovo tolaženje temelji vedno na izrednem čutu poštenosti, pobožnosti in zaupanja v božjo previdnost. Opravka ima v glavnem s samostani, duhovniki in višjimi prelati. Vendar je tudi znano, da so nekatere višje cerkvene kongregacije opozorile duhovnike, naj mu ne nasledajo. Eno opozorilo je od-

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

Ze izjave človeka, ki se je verjetno najbolj neposredno poglobil v zadevo in ki ima na razpolago tudi dokaze. Vse drugačnega mnenja pa je sam Giuffrè, ki se je najprej zatekel v neki kapucinski samostan, nato se pa ojunatelj in skilcal tiskovno konferenco, kjer je novinarjem zagotovil, da ne bo noben upnik ostal niti za eno liro prikraščen. Ki so ga spraševali, kako bo mogel to storiti, ni rad govoril, vendar je namignil na dobiva denar tudi od zelo pobožnih ljudi iz Amerike, ki sdelajo svoje bogastvo s svojim bližnjim. Imen teh ljudi pa ni hotel izdati, češ kolikšen naval potrebnih bi bil, če bi za njih imena zvedeli. Vse njegovo tolaženje temelji vedno na izrednem čutu poštenosti, pobožnosti in zaupanja v božjo previdnost. Opravka ima v glavnem s samostani, duhovniki in višjimi prelati. Vendar je tudi znano, da so nekatere višje cerkvene kongregacije opozorile duhovnike, naj mu ne nasledajo. Eno opozorilo je od-

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

Ze izjave človeka, ki se je verjetno najbolj neposredno poglobil v zadevo in ki ima na razpolago tudi dokaze. Vse drugačnega mnenja pa je sam Giuffrè, ki se je najprej zatekel v neki kapucinski samostan, nato se pa ojunatelj in skilcal tiskovno konferenco, kjer je novinarjem zagotovil, da ne bo noben upnik ostal niti za eno liro prikraščen. Ki so ga spraševali, kako bo mogel to storiti, ni rad govoril, vendar je namignil na dobiva denar tudi od zelo pobožnih ljudi iz Amerike, ki sdelajo svoje bogastvo s svojim bližnjim. Imen teh ljudi pa ni hotel izdati, češ kolikšen naval potrebnih bi bil, če bi za njih imena zvedeli. Vse njegovo tolaženje temelji vedno na izrednem čutu poštenosti, pobožnosti in zaupanja v božjo previdnost. Opravka ima v glavnem s samostani, duhovniki in višjimi prelati. Vendar je tudi znano, da so nekatere višje cerkvene kongregacije opozorile duhovnike, naj mu ne nasledajo. Eno opozorilo je od-

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

Ze izjave človeka, ki se je verjetno najbolj neposredno poglobil v zadevo in ki ima na razpolago tudi dokaze. Vse drugačnega mnenja pa je sam Giuffrè, ki se je najprej zatekel v neki kapucinski samostan, nato se pa ojunatelj in skilcal tiskovno konferenco, kjer je novinarjem zagotovil, da ne bo noben upnik ostal niti za eno liro prikraščen. Ki so ga spraševali, kako bo mogel to storiti, ni rad govoril, vendar je namignil na dobiva denar tudi od zelo pobožnih ljudi iz Amerike, ki sdelajo svoje bogastvo s svojim bližnjim. Imen teh ljudi pa ni hotel izdati, češ kolikšen naval potrebnih bi bil, če bi za njih imena zvedeli. Vse njegovo tolaženje temelji vedno na izrednem čutu poštenosti, pobožnosti in zaupanja v božjo previdnost. Opravka ima v glavnem s samostani, duhovniki in višjimi prelati. Vendar je tudi znano, da so nekatere višje cerkvene kongregacije opozorile duhovnike, naj mu ne nasledajo. Eno opozorilo je od-

delo še veliko, saj moramo zaelasti najmanj 300 oseb. Kar se tiče upnikov je Bernardi rekel, da ti neredi govore, ker se vedno uspejo, da bodo kakor koli prišli do svojega denarja. Vendar: «Naj se prepričajo — naalajze Bernardi —, da ne bodo dobili niti vinjara več. Če da Giuffrè še kako liro, stori to le zato, da bi odvrnil sume, da bi čimbolj odložil dan popolnega poloma».

ALI VEŠ...

— da je vodstvo Confédération (zdrženje vseh italijanskih veleindustrijev) sklenilo s prihodnjo jesenjo zmanjšati denarno pomoč raznim protikomunističnim političnim strankam v višini enega milijona za vsakega posameznika. Zmanjšanje podpore naj bi veljalo v glavnem za desničarske stranke, medtem ko bodo pomoč demokratijski stranki še povečali.

— da se v Rimu govorilo, da bo šel predsednik italijanske vlade Fanfani v tujino na uradni obisk v Jugoslavijo. Pred dnevi je prišel v Rim dosedanji italijanski veleposlanik v Beogradu Gastone Guidotti, s katerim se je Fanfani razgovarjal prav o tem potovanju. Fanfani je namreč prepričan, da bo izboljšanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo pripomoglo k uspehu italijanske diplomatske intervencije v Atenah in v arabskih državah za mirno rešitev takojšnjih sporov. Namerovala je tudi Fanfania v Beograd odobrovača — po vseh izstih krogov — tudi Washington in London.

— da je bilo pri eksploziji v skladišču rakete blizu Salvadora v Braziliji 70 smrtnih žrtev in več sto ranjenih. Do eksplozije je prišlo, ko se je utrgala žica električnega voda visoke napetosti in padla na stredo skladišča. Na kaj ponesrečenca ima tako hude posledice, da bodo verjetno podlegli in bo nesreča tako zahtevala v celoti naš sto človeških žrtev.

— da je zastopnik ameriškega vojnega ministrstva javno na tiskovni konferenci, da se za izboljšanje odnosov med Ameriko in Sovjetsko zvezo najprej fantastičnih romanov. Povedal je, da v številnih ameriških laboratorijih se konstruktivno letal se dlje časa proučuje možnost, kako prodati v skrivnosti se mejske težnosti. Letos je bruarja je ruski profesor svoj mnenje o fizikalnih lastnostih gravitacije. Po njegovem težnostna energija ni konstantna, temveč se spreminja v skladu s temperaturo elementarnih delcev.

— da je newyorški občina morala za štiri dni zapreti živalski vrt, ker so namericali napovedati stavko. Za drag denar so najeli prostovoljce, ki so bili pripravljeni krmiti živali, dokler je stavka trajala.

— da skušajo na nekem angleškem univerzitetnem poskusu nadomestiti orodja z elektronskimi aparati. Voznik na prvem traktorju ima od dajnik, s katerim usmerja vozilo za seboj, žarnice in nakazuje položaj koles in kolesa. Za sedaj delajo poskuse z enim elektronskim orodjem, za bližnjo prihodnost pa napovedujejo še drug.

— da bodo kmalu pod ocenili plute tovarne podmornice brez posadke. Tako javlja sovjetski časopis 'Sovjetske studije', ki poroča, da bo začela leningraska tovarna Dieselski motorjevo izdelovati avtomatične napravke, ki bodo poslate v pokoj v seboj, ki je doslej deloval v hladilniku in kolitine ooli. Je treba z njimi mazati stroje ne dele. Svetlobna in avtomatna znamenja bodo pa napovedovala strojniki sledenja okvaro. Odnosi — piše list — bodo strojniki opravlili svojo službo tako, da bodo se delo pred ploščo s teleskopom mandami, ki bo instalirani kjerkoli izven strojne. Amerikanci bodo napovedujejo, da bodo zgradili trgovsko ladjo, ki bo imela na palubi niti sploh ne bo imela posadke. Pri tem bi uporabili niti navigacijski sistem, ki deluje s pomočjo vztrajnosti.

— da si prebivalci Ohrida mnogo obetajo od mladega plavalca Nika Nestorja, ki na Ohridskem jezeru duvno nara, ker namerava v bližini prihodnosti preplavati Roketni prelaz. Zdal preplavalca od Nardana 13 km in sicer od Nardana do Ohrida. Ljudje, ki so merili njegov čas, pravijo, da zmore približno 4 km na uro.

— da je pred dnevi prišlo iz Afrike sporočilo o uspehu poskusa z novim zdravilom proti otroški paralizni, pri katerem je sodelovalo skoraj četr milijona ljudi. Vsi ti so dobili žive virusne po dosednjih rezultatih je cepivo povsem zanesljivo in je bolj učinkovito od Salove cepiva. Poskus je potrdila Svetovna zdravstvena organizacija, vodil pa ga je American Dr. Koptowsky inštituta Wistar v Philadelphiji.

— da gradijo v Glasgown tovarno vžgalice, ki bo med najmodernejša v Evropi. Saj bo izdelala 4 milijone vžgalenk na uro. Vroč potni razniški vozek bodo postali tovarnjaki vozili v cisternah, iz katerih bo tekla v požar zemeljske zbiralnike, tako da ga bo vedno dobil pri roki.

Pred dnevi smo obirno pisali o opustošenjih, ki jih je pustilo za seboj neurje v Piemontu. Na sliki preostali dve hiši vasi San Giovanni di Crevola, kjer je hudournik Diveria menjal tok, porušil cesto, železniško progo in trinajst hiš. Bilo je tudi 13 mrtvih

EDITH THOMAS

MARIJA ALI NEZAKONSKI OTROK

Marija je živevala v Efezu, v Laodiceji, v Aleksandriji, v Hermopolu. Prestudirala je grško filozofijo in filozofijo starega Egipta. Seznanila se je celo z magičnimi obredi Hermesa Trismegista, v Laodiceji pa je spoznala delo vrhovnih, ki so pripeljali do vznosa, začarajo kace, udomačijo bebe in slone in potujejo po zraku na milje daleč. Potem se je po dolgih letih posvajanja odločila, da se vrne v svoj rojstni kraj, ker je kmalu potrebovala neke živite. Na ladji, s katero se je vračala, je sanjala o trenutku, ko bo znova zagledala domačo hišo.

S svojimi starši ni bila vedno v dobrih odnosih. Njen oče, ki je razveljavil, hkrati pa so bili žalostni. Kaj je hotela najti tam v tujem svetu? Ali je bilo to, da bi kaj takega napravila deklet? Ali se ni mogla poročiti — kot vse ostale? In jim dati vnuki? Bil je Ivan, bil je tukaj Peter, bil je tukaj Zabolun. Ali ni mogla med njimi izbrati moža?

— Izbrala bom, ko se vrnem, je rekla Marija. — Kdo pa bo maral dekle, ki je slijo po svetu? Je odvrnila njena mati.

In zahtevala je. — Potem je oče preklel Marijo v imenu Večnega. Potem ji je zopet odpustil v imenu Večnega, da na njeno odhoda.

Tako se je, pet let kasneje, zopet vpenjala po poti proti domaći hiši. Vrina vrata se bila zaprla, kajti zaključilo jih je gromovno rož s svojimi vejami. Otroci, ki so se igrali na ulici, so se zbrali okoli nje. — Ali tukaj nihče več ne stanuje? je vprašala. — Toda otroci so se razbežali, ko so slišali besede s tujim glasom.

Potem je Marija stopila do sosedov. Hise. To je bila hiša tesarja Jozefa, starega, malce naglušnega dekleta, ki se je dolgo ni več vzpenjal na steno. Stal je poleg svojega tesarja klopi in je pravkar tekal neko desko. — Jaz sem Marija, mu je ponovila nekoliko glasneje. — Starček se je obrnil in si zasnel oči zaradi sonca, ki je sijalo na ulici. — Ali je rekel, Vstopi. — Pomnil ji je, naj sede na klopi.

— No, torej, kaj je bilo s teboj ves ta čas? je vprašal. — Kje si... kje so moji starši? je odvrnila. — Starček je za trenutek okleval, potem je rekel s svojim strogim glasom: — Ali ne veš, da sta umrla? — Oče in mati? je rekla ona.

In je položila glavo na ruke. — Jozef je bil nekaj časa opazoval, kakor joca. Sonce ji je osvetljevalo kakor žito zlate lase. Potem je nadenal z resnim glasom: — Večni se je s svojimi rokami nanašal. S svojimi rokami bo kaznoval greh na otrocih in na starih do sedenja kolen. Kajti rečeno je: »Poglej božje delo. Kdo on dvigne tisto, kar je na tleh, Marija? Kajti rečeno je: »Kako si spoznala način, kajti so govorili v njenem kraju, kjer imenujejo Večnega ob vsaki priložnosti in mislila njegove besede, če niso našli kakega njegovega izraza, ki bi točno odgovoril na tisto. Jozef se je, potem, tako kot njegov oče, posebej izkazoval.

— Nisem storila greha, je rekla Marija. — Tvoj prvi greh je bil, da nisi poslušala očeta in mame, ko sta te zaklinjala, da ne greš nikoli. Pozneje ne vem, kaj si počela, kaj si delala. Tvoj drugi greh je bil, ker si rekla, da nisi zavrnila tistemu, ki je rekel: »Oholosti verjame, da bo na dan poslednje sodbe brez madeža.

— Kje je ključ? je vprašala Marija. — Bilha ga je spravila, je rekel Jozef. — Marija je stopila na ulico, sonce, in odšla dve hiši daleč.

Na pragu svoje hiše je stala ženica čista glava. Ko je prišla mimo, je Marija ni poznala. — To sem jaz, Marija, je rekla. — Starčka je skočila, spustila glavo in jo poljubila na obe lici.

— Vstopi, Marija, je rekla. — Da, je rekla Marija. — Znova je zaježala. — Znova sta se na tebe do svoje zadnje ure, je rekla.

Bilha. — Vem. — In sedaj, kaj boš storila? — Ostala bom tukaj. — Potem ti ni bilo treba niti oditi. — Kljub temu, je rekla Marija. — Kaj si našla? — Nič, je rekla Marija. — Potem ni bilo treba niti iskati. Pravzaprav, kaj si iskala? — Resnico, je rekla Marija. — Lahko bi prav tako rekla: srečo. Toda o tem ni bilo nikoli govora. — Ni druge resnice, razen te tukaj, je rekla Bilha. — Sploh ni nobene resnice, je rekla Marija.

Marija je posekala veje, ki so ovirale vstop v hišo. Naslednji dnevi je ometala pajčvino, umila zidove in tla. Potem je hodila na dolge sprehode. Vračala se je šele zvečer in je takrat nosila v naročju cele šopke raznih rož in cvetlic, da bi tako laže ohranila svoj mir pred pohodi sosedov. Po tem so sklepal, da išče zdravilne rastline in da se je na svojih potovanjih veliko naučila.

Bilha je prišla prva in jo prosila za zdravilo proti kašlju. Marija se je spomnila neke trave, iz katere je njena mati kuhala zdravilno čaj. Šla je na vrt in je tam se našla nekaj te trave.

— Vzem! je rekla. — In Bilha je odzdravila. — Malo po malem se je širil glas o njeni sposobnosti. Marija je delala, kot se je spomnila iz otroštva in izkušnje svojih potovanj, in si izmišljala razne načine zdravljenja. Tako je postala končno sužnja zaupanja, ki so ga imeli vanjo. Od jutra do večera je imela polno hišo. Da bi bila lahko sama, je odhajala v hribe. Ti dolgi samotni sprehodi so se počeli njen ugled. Samo zenske, ki se družijo z demonom, iščejo tolažbo samotne.

Mariji je nenadoma postalo jasno, da ji manjka vsega. Spomnila se je zadnjih besed svoje matere: — Kdo bo pa maral dekle, ki je slijo po svetu? — Ivan se je poročil s Peter in Zabolun. Poročili so svoje tovarišice iz otroških let, in so bile zdaj že obdane s otroki. Tako pa je takrat, ko se je spustil večer in je odšel zadnji bolnik, si enkrat Marija do Sarine hise, ki se je poročila s Petrom, ali drugo do Noemine hise, ki se je poročila z Zabolunom, ali do Deborine hise, ki se je poročila s Ivanom.

Potem se je odločila, da bo imela lastnega otroka. Medtem ko je pospravljala hišo ali pohajala po hribih ali ko so vsi mislili, da samda previla rane, je razmišljala o tem svojem velikem hrepenenju po otroku. Te misli ni imela samo v svoji glavi, ampak je izžarevala iz vsakega njenega telesa, iz njenega obraza, iz njenih prstov.

Toda Marija ni bila ena od tistih, ki se vdajajo svojim željam, ne da bi prej zadevo preiskali z vseh strani. Na svojih potovanjih se je naučila, da je bila v vseh deželah ženska, ki ima otroka, a nima moža, izobčena iz družbe, njen otrok pa je vse življenje nosil ponižujoč in nezbrisen madež.

Misel na zvezo s kakim poročenim moškim je morala takoj zavreči. V tem kraju, kjer so vsak trenutek navajali besede božje, je bila nezvestoba redka. Tako žensko bi kamenjali. Tukaj so neustavljivi soprogji raje odpovali v sosednje mesto, kjer je cvetela obri prostitucije. Marija je po vrsti prerešila.

Edith Thomas

ki se pomika v petdeseto leto (rojena 1909 v Montrougeu v okolici Pariza), je za svojo prvo knjigo, roman »Marija ali nezakonski otrok«, prejela nagrado za najboljši roman v l. 1933. Njena dela obravnavajo problem ženske, toda tako, da prikazuje ženske s svetle in temne strani. To pa dela Edith Thomas z nekim — kot ga sama imenuje — ženskim humanizmom ter v prepričanju, da bo s problem ženske odprl cel svet in s socialističnim duhom.

Med zadnjim vojno je Edith Thomas sodelovala v francoskem odporu. Med drugim je bila v taborišču, kjer je sodelovala v raznih dejavnostih. Po vojni je sodelovala v raznih dejavnostih. Po vojni je sodelovala v raznih dejavnostih.

Letos, 17. avgusta, je bilo točno petdeset let, odkar so se prvič pojavili na filmskem platnu risani filmi, ki od tedaj dalje zabavajo otroke in... tudi odrasle. Med pionirje risanega filma pristevamo poznane pariskega karikatrista

Emile Cohl, ki je 17. avgusta 1908 odprl novo poglavje v zgodovini filmske umetnosti, ko je v nekem pariskem gledališču predvajal prvi risani film. Razumljivo je, da je bil film kratak, ker je bil glavni lik namenjen, da opazi reakcijo publike na to novost. Film je bil dolg vsega 36 se-

željam, ne da bi prej zadevo preiskali z vseh strani. Na svojih potovanjih se je naučila, da je bila v vseh deželah ženska, ki ima otroka, a nima moža, izobčena iz družbe, njen otrok pa je vse življenje nosil ponižujoč in nezbrisen madež.

Misel na zvezo s kakim poročenim moškim je morala takoj zavreči. V tem kraju, kjer so vsak trenutek navajali besede božje, je bila nezvestoba redka. Tako žensko bi kamenjali. Tukaj so neustavljivi soprogji raje odpovali v sosednje mesto, kjer je cvetela obri prostitucije. Marija je po vrsti prerešila.

Edith Thomas

ki se pomika v petdeseto leto (rojena 1909 v Montrougeu v okolici Pariza), je za svojo prvo knjigo, roman »Marija ali nezakonski otrok«, prejela nagrado za najboljši roman v l. 1933. Njena dela obravnavajo problem ženske, toda tako, da prikazuje ženske s svetle in temne strani. To pa dela Edith Thomas z nekim — kot ga sama imenuje — ženskim humanizmom ter v prepričanju, da bo s problem ženske odprl cel svet in s socialističnim duhom.

Med zadnjim vojno je Edith Thomas sodelovala v francoskem odporu. Med drugim je bila v taborišču, kjer je sodelovala v raznih dejavnostih. Po vojni je sodelovala v raznih dejavnostih. Po vojni je sodelovala v raznih dejavnostih.

Letos, 17. avgusta, je bilo točno petdeset let, odkar so se prvič pojavili na filmskem platnu risani filmi, ki od tedaj dalje zabavajo otroke in... tudi odrasle. Med pionirje risanega filma pristevamo poznane pariskega karikatrista

Emile Cohl, ki je 17. avgusta 1908 odprl novo poglavje v zgodovini filmske umetnosti, ko je v nekem pariskem gledališču predvajal prvi risani film. Razumljivo je, da je bil film kratak, ker je bil glavni lik namenjen, da opazi reakcijo publike na to novost. Film je bil dolg vsega 36 se-

trov s skupnimi 1872 slikami; Cohl je s tem filmom združil filmsko tehniko z risbo.

Emile Cohl se danes je redko omenja in njegovo ime gre v pozabo, vseeno pa je njegovo življenje in delo vestransko zanimivo. Cohl se je rodil 4. januarja 1857 v Parizu. Ker je bilo za njegovo revno družino parisko življenje predrago, so se morali preseliti v Lille, kjer je Emile doživljal osnovno šolo, nakar so ga starši poslali v izučiteljsko draguljarskega poklica, kar pa ni malega Emila niti najmanj zanimalo. Njegovo največje veselje je bilo to, da opazuje življenje in ga prenese na papir v duhoviti karikaturi. Na srečo je bil njegov mojster velik ljubitelj umetnosti in je Emila priporočil nekemu prijatelju iz gledališča, kjer je pozneje Cohl risal scenenarije. Delo v gledališču je privelo tudi do novih spoznanj in med temi je spoznal tudi znane karikatriste tedanje dobe, ki so mu omogočili, da je sodeloval pri raznih humorističnih revijah in listih.

Isom filma po bratih Lumiere je odprl Cohl nova vrata in po štirih letih dela je dal Cohl v javnost svoj prvi risani film. Za parisko firmo Gomon je izdelal nov film s temo, kateremu je dal naslov »Drama pri lutkah«, ter nato še »Veselo mikroskopsko«. Čez tri leta se je na račun časopisa »Eclaira« odpravil v Ameriko, kjer je skupno s slikarjem Georgesom Mc Manusom izdelal ameriškega risanega filma, katerega sta pozneje ponela do slave Walt Disney in Max Fleischer. Ob izbruhu prve svetovne vojne se je Cohl vrnil v Francijo, kjer je po končanih strokovnih študijah prišel do potrebnih finančnih sredstev, ki so bila nujno potrebna za nadaljevanje njegovega dela — toda za njega. V tem času pa je bila proizvodnja risanih filmov v Ameriki že v svojem popolnem razvoju in so njeni izdelki poplavalili tudi Evropo. Emile Cohl je prešel po tem neuspehu v popolno pozabo. Edinole pozneje se je enkrat pojavilo njegovo ime, ko je skle-

nila francoska vlada, da se delo odlikovane člane in ga je Walt Disney in so se oglašile govorice, da bi bil treba pripeti odklovanje na Cohlve prsi. Novinarji so takoj poiskali Cohl, ter mu skušali z dobitki pri raznih dobrodelnih predstavah omogočiti dostojnejše življenje. Toda tudi to je trajalo le malo časa in Cohl je prešel ponovno v pozabo. Umrl je v bedi 21. januarja 1938.

Razvoj risanega filma je

šel naprej in dosegel do danes res vstrastno, zavirlivo uspehe, za kar ga morda največja zasluga Walt Disney, čigar ime je znano po celem svetu. Vse pa kaže, da letošnjega praznika 50-letnice risanega filma v Ameriki ni bilo v dobrem znamenju. Znano je, da so Američani absolutni mojstri v tej zvrsti filmske umetnosti, toda v zadnjih letih se opaža huda konkurenca drugih držav. Ameriški producenti risanega filma so tudi v skrbih, ker opazujejo, da se finančno ne izplača izdelovati te filme. Iz tega sledi tudi zmanjšanje števila izdelanih filmov; saj so pred desetimi leti izdelovala letno Hollywoodski podjetja tudi po 200 kratkih pet-minutnih risanih filmov, medtem ko bo izdelanih letos le okoli 30 filmov. Nič pa se ne ve, kako bo v bodoče.

Walt Disney je sedaj splošno izdelovati kratke risane filme in le redkokdaj preda v javnost kak celo večeranski risani film; raje se je posvetil anemurju celovečernih dokumentarnih fil-

OB RAZSTAVI DEL RUDOLFA SAKSIDE V KOPRU

Rudolf Saksida ustvarja podobe iz sanj

Rudolf Saksida

Divji mož

V sredo je bila v Maffi galeriji koprškega muzeja odprta razstava slik simpatičnega tržaškega rojaka Rudolfa Saksida, ki vzbuja med domačim občinstvom posebno pozornost glede na dejstvo, da je slikar po večini dalj časa živel v Kopru in se ravno v tistih letih tudi uspešno razvil v svojsko umetniško osebnost.

Po triletnem premožu vzbujajo pomembno srečanje s Saksidovimi deli hipo presenečenje in trenutno nelagodnost ob izgubi orientacije, saj zadnje stvaritve kažejo, da se je slikar v zunanjem izrazu odpovedal vsemu tistemu, po čemer smo ga doslej poznali v njegovih tipičnih osebnostih. Razstavljena dela pričajo o novem razvojnem obdobju, ko je slikar postal simbolističen, izpovedovalci širših vidov in izredni spoznanj. Slikana predmetnost se je osvobodila svoje zemeljske teže in odprla v subjektivno močjo svoje simbolične vsebine vrata v svet sanj in prividov. Po tej plati se pa tudi zadnja »surrealistična« faza ločno uvršča v celotno umetniško shranje, ki niha vse od futurističnih početkov preko obdobja emacijskega realizma in odtokov nove stvarnosti na me-

ji resničnega in umišljenega, in je vedno odmaknjeno od veristične nepomembnosti v sferi, kjer se slikarjeva čustvena domišljiska narava razvija v inlini pesniški pripodobit.

Spokojni, zametno mehkavi, starijši kompoziciji, ki so utihnili, lutke in rekviziti, ki so v ubranem skladu razodevali tiho lepoto drobne človeške srce in zadovoljstva, so zdrsili v pozabo, kot da so slikarju odveč in premalo. Zavezanost v domačo zemljo, ki ni skrivala radosti nad mikom življenja, je zamrla. Prostor se je spraznil in na pozornico so stopili novi igralci, režiser-slikar jim je dodelil vloge v novem scenariju, ki naj ga interpretirajo: Sanjski privid, čustveno zagnan in neposredno življenjski je zgostil v simbolističnih izrazih simbol življenja in globljih spoznanj, kjer se slikar ne oziira na zadržanost kretnje, kadar je treba ugovarjati zoper nesmiselnost pojmov v današnjem svetu. Zgostitev se razvija v intimnem okviru splošno človeške vsebine v širokem razponu od pravilno fantastičnega, raznih sanj pomisli, v meščino zaviti skrivnosti do globoke žalosti; obupa in zadnjim tendencam spoznanja.

Ko je Marija občutila, se je zanosila, se ni več vzpenjala na livado, tulipanov, in zlati. Pravzaprav so tulipani in zlatice že zdavnaj omenili. Marija je sedaj nosila v sebi živ spomin na nemega mladence.

Se vedno živi v vasi svojih staršev, njen otrok pa se bo sedaj rodil z mudecem, da nima očeta. Nekega večera je šla k staremu mizarju Jozefu. Sedla je na stolček. Nekaj trenutkov je molčala, kot da hoče zbrati svoje misli. — Pričakujem otroka, Jozef, je rekla. Ali bi hotel biti pred ljudmi oče mojega otroka?

Jozef je prenehal s tesnjenjem deske in je dvignil glavo. Potem je tudi on dal čar molčal. — Če bi prišla k meni takoj po povratku s svojih potovanj in bi ti zahtevala od mene, bi ti odgovoril: »Ne, Marija.« Toda od tedaj sem videl, kako tukaj živiš; v tebi ni nič slabega.

Po poroki jo je nekega dne vprašal: — Ali mi hočeš sedaj povedati, kdo je oče tvojega otroka? — Večni, je rekla Marija.

Eric von Stroheim z Denise Vernac. Med letošnjim filmskim festivalom v Benetkah bo tudi zanimiv retrospektivni pregled njegovih filmov.

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

Rudolf Saksida

Divji mož

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

MAJDA FRELIH

XIX. mednarodni filmski festival v Benetkah

Danes prvi film „God's Little Acre“

Ce se uradni filmski festival prične šele danes, to ne pomeni, da ni na Lidu v Benetkah že nekaj časa živahno. Ne samo zaradi organizacijskih priprav temveč tudi zaradi nekaterih prireditelj, ki so že v okviru festivala samega pa naj bo otvoritev razstave filmske literature raznih držav, prikazovanje filmskih žurnalov, ki je tudi mednarodna prireditev s posebnim razgledom, ali pa kaj drugega.

Glavni naval filmskih ljudi in novinarjev pa se vendar prične danes. Ob 16. in 18. uri sta na sporedu dva filma izven konkurence, ob 22. uri pa pride na vrsto prvi film v konkurenci. Film, ki je na sporedu prvi dan, ki je povrh še nedelja, ima to ugodnost, da ga gotovo vidi precej ljudi. Med temi jih je mogoče več kot polovica, ki jim ni toliko do filma kot do mondanega okvira začeta festivala s toaletami in televizijskimi projektorji.

Cast, da prične festival, je letos doletela enega od čvch ameriških filmov, ki sta na sporedu, in sicer »God's Little Acre«. Po romanu Erskina Caldwellja in scenariju Philipa Yordana je film režiral Anthony Mann. Glavni igralci v filmu so: Robert Ryan, Tina Louise, Buddy Hackett, Fay Spain in Will Thompson. Kot je znano, je prisel v Benetke tudi pisatelj Erskine Caldwell, ki se bo udeležil predvajanja tega filma.

Američani imajo na sporedu (3. sept.) tudi film »The black orchids«, ki ga je po silezu in scenariju Josepha Stefana režiral Martin Ritt. V tem filmu nastopa Sophia

IZ VOJNIH SPOMINOV

Dogodivščine mornarja

„Ostrel sem in zračni pritisk me je skoro vrgel na tla. Ne morem več točno opisati grozni prizor, ki sem ga takrat videl: kosi človeških trupel, drobci mine ter deli čolna so leteli križem po zraku.“

Takrat nas je bilo v Južni Italiji v taborišču Gravitna zbranih več tisoč Slovencev in še posebno mnogo Primorcev. Iz vseh krajev so vsak dan prihajali in se prostovoljno javljali v partizansko vojsko. Največ nas je bilo iz alžirskih ujetniških taborišč, pristi pa so celo iz Palestine in Egipta. Dober mesec smo se tam vezali in bili z raznim orožjem. Med pehotnimi in topniškimi oddelki so takrat ustanovili tudi tankovsko brigado, ki je bila sodobno in odlično opremljena, tako da so kasneje med bitkami v Dalmaciji in Hercegovini Nemci mnogokrat mislili, da imajo opravka z zavezniško vojsko, kot so nam povedali Nemci ujetniki.

Na orožnih vajah so naši večkrat potolkli v tekmovalnih na zadetke angleške vjake, ki so jim bili do deljeni kot instruktorji. Topničarji so se zlasti dobro odrezali, tako da so zavezniki oficirji kar strmeli. To pa ni bilo nič čudnega, saj so številni vojaki imeli za seboj celo abesinsko vojno. To se pravi, da so že nosili več kot sedem let vojaške suknje. Jaz, ki sem bil le tri leta vojak, sem se zdel v primerjavi z njimi še novinec.

Po napornih vajah smo se zvečer radi zbirali, si pripovedovali in, po našem lepem slovenskem običaju, marsikatero zapeli.

Ko smo tako neki večer kramljali, je dejal neki kraški fant:

„Veste fantje, že dalj časa opazujem. V našem taborišču se zbiramo iz vseh bivših italijanskih edinic, pa se iz taborišč in tudi politični kriminalci, kakor so jih klicali fašisti, so med nami, toda mornarja pa nisem videl še nobenega.“

Da ne bi znil nikdar kaj takega. Takoj se je jezno oglašil postaven fant, ki je po narečju sodeč bil doma iz tržaškega Brega:

„Kaj boš ti kraševac slabo govoril o nas mornarjih. Pojdi v Monopoli, pa boš tam videl, koliko nas je zbranih. Jaz sem tukaj, ker so nujno potrebovali elektricarja, drugace bi bil že na Visu.“

Vsi smo na mah umolkili in se obrnili proti fantu, ki smo ga dobro poznali, saj smo ga vedno srečevali z lestvo na ramah in kleščami v rokah, ko je šel po taborišču.

In še se je jezil mornar, mi pa smo ga na koncu le prepustili, da nam je povedal eno izmed številnih svojih dogodivščin.

„Po petih letih križarjenja in bitk na morju, ko smo nekajkrat pristi celo brez dimnikov in jamborov v pristan, so me izkrcali. Takoj ko mene in še neke druge mornarje ukrcali na majhen parnik in odpeljali na bližnji otok, kjer smo zamenjali stražo. Na tem otoku ni bilo tako hudo, ker nismo bili v preveč nevarnosti. Sovražna letala so nas sicer vsak dan bombardirala, toda mi smo imeli globoko v skale izkopana zaklonišča z betonskimi zavarovanimi vhodi. Braniti pa se nismo mogli. Kaj pa smo hoteli pri tako veliki premoči? Tudi oficirji so uvideli, da nam ne bi nič koristilo, temveč le škodovalo, če bi začeli obstreljevati zavezniška letala.“

Otok ni bil velik, od kopnega je bil oddaljen 6 milj ali približno 10 km. Hrano in razne druge potrebščine so nam dovajali s precej velikim vojaškim motornim čolnom. Ko smo šli v bližnje mesto, smo se ukrcali kar na ta čoln, seveda pa smo morali imeti pisarno dovoljenje našega poveljnika. Dovoljenje ni bilo ravno težko dobiti, ker smo se odpravili v mesto le poredkoma, saj tam nismo imeli kaj iskati in pluti po morju ni bilo prav nič prijetno. Nevarnost je prešla iz zraka, morje je bilo skoro povsod minirano in sovražnikove vojne ladje so v tistem razdobju rade napadale.

Nekoga dne sem si po daljšem času, zaselel na sprehod v bližnje mestece. Kaj hočete, mlad sem še in nedelja je bila. K poveljniku sem šel in ga zaprosil za popoldanski dopust, nakar mi je odgovoril:

„Danes ste se pa dogovorili. Saj jih gre več kot dvajset. To je pa preveč.“

„Signor comandante,“ ga prosim, „v mestu sem bil samo enkrat ves čas, odkar sem tukaj.“

„Zakaj se nisi prej javil, sedaj jih je še preveč za mali čoln.“ Pa se je le omečil in dodal: „Pa naj bo, dam ti dovoljenje, ki ga po predpisih ne bi smel.“

Zahvalil sem se in se korajžno odpravil. Bil sem že v čolnu, ko je ves zasopel pritekla za menoj mornar, ki me je zamenjal na straži. Na tem otoku je stražar namreč lahko hodil z enega konca na drugi.

Mornar me je zaprosil: „Moj bratranec me je prišel obiskat. Ze več kot štiri leta se niso videla. Zato te prav lepo prosim, da bi stražil namesto mene.“

„Prosi koga drugega,“ sem se otresal.

„Saj sem, toda komandant mi je rekel, da je najbolje, da greš ti, ker že veš, kako se mora straziti in mi ne bi bilo treba na široko razkladati. In sedaj ni več časa, ker mora ladja odpluti. Bom pa drugič stražil namesto tebe.“

Popustil sem in mu želel prijeten sprehod.

Cez kakih dobrih pet minut, sem se ustavil ob rtiču, kjer smo običajno prebili med strazarjenjem največ časa. Gledal sem proti našemu čolnu in kar naenkrat sem opazil strašen blisk. Ostrel sem in zračni pritisk me je skoro vrgel na tla. Ne morem več točno opisati grozni prizor, ki sem ga takrat videl: kosi človeških trupel, drobci mine ter deli čolna so leteli križem po zraku.

Takoj smo hiteli s čolnom na pomoč, toda med dvaindvajsetimi možmi, ki so bili v čolnu, ni ostal niti eden živ. Ubogega fanta, ki sem ga nadomestil na straži, pa sem prav jaz privlekel iz morja. Spoznal sem ga po znakih, ki jih je imel na uniformi, ker tako grozno razmesarjenega človeškega trupla še nisem videl. Peklenko orožje so tiste magnetne mine, ki so jih takrat Nemci posejali po vseh morjih, iz bojašni pred zavezniškimi izkrcanji. Naši rezeži so zadel na tako plavalajočo mino.

No, vidite, kako sem se takrat rešil. Menda je cloveku že usojeno.

Naslednji dan nas je sklical komandant. Postavil smo se na mirno in poslušali fašistični obolletitni govor. Na dolgo smo čuli, kako naj bi sestrelili dve sovražni letali. O naših fantih pa niti besedice. Stal sem blizu komandanta, in prav dobro slisal, kako je zamrmral: „In ta lažna poročila morajo ubogi ljudje odkriti in stoje poslušati.“

MAKS PEČAR

POTEM KO JE KREPKO POMAGALA REŠEVATI AMERIŠKI FILM...

MARIA SCHELL strah vseh filmskih ateljejev

Simpatični nemški filmski umetnici očitajo Amerikanci, da ima pretirane zahteve, da je oblastna, sebična, netovariška. To utegne biti za njeno nadaljnje umetniško delo usodno.

Lani je ameriška filmska produkcija močno občutila konkurenco televizije. Da bi ponovno pridobili filmu izgubljeno veljavo, so se holivudski producenti odločili povabiti iz Evrope dve najbolj priljubljeni umetnici. Sofia Loren in Maria Schell. S tem so si obetali, da bosta rešili ameriško filmsko proizvodnjo.

Še se spominjamo, kako bučen sprejem so Amerikanci priredili Sofiji, medtem ko za prihod Marie Schell v Ameriko skoraj niso niti vedeli. Listi so takrat pisali, da je „simpatična in nadarjena nemška umetnica prišla v Ameriko tako rekoč po prstih.“ Navajali so tudi tedaj veliki honorar Sofije, o honorarju Marie Schell pa se danes ni natančne ne ve.

Pri nas smo Schellovo videli prvič v filmu „Poslednji most“, ki ga je snemala v Jugoslaviji. Prav s tem filmom je tudi zaslovela ter so tako ameriški producenti postali nanjo pozorni.

Za vlogo „Gervaise“ v istoimenskem filmu je prejela na festivalu v Benetkah, ona edina, pokal Volpi. Takrat so jo imenovali „Duse filmskega platna.“

Do nedavnega je bilo torej čuti o njej samo lepe reči, same slavošpeve, samo hvalo.

Maria Schell ima sedaj 31

let, rojena je bila na Dunaju, kjer je njena mati nastopala kot gledališka igralka. Marijin oče pa je ugleden avstrijski pisatelj.

Aprila lani se je poročila s filmskim režiserjem Horstom Haechlerjem.

Nedavno pa so se začeli vrstiti proti njej očrti. Ameriški magazin „Time“ je objavil obsiren članek, v katerem kritizira to nemško filmsko umetnico, ter nastava dolgo vrsto njenih „grehov.“

Poznavalec razmer menijo, da je tako pisanje za vsakega umetnika lahko nevarna zadeva. Pri Schellovi pa zlasti zaradi tega, ker film „Bratje Karamazovi“ ni dosegel pričakovane uspeha. In pravijo celo, „da če se Maria ne bo temeljito popobljala in menjala svoje vedenje i pri delu, zlasti do režiserjev, i v odnosu do poklicnih tovaršev, utegne prav lahko doživeti polom.“

Še ko je snemala v Nemčiji, je redno pred začetkom dela predlagala razne spremembe v filmu, kar so ji njeni tovarši največkrat ugodili. Saj so vedeli, da je zelo ambiciozna, a tudi sposobna. Le redki režiserji so si ji upali ugovarjati. „Duse“, kakor so jo povsod nazivali, se je tedaj močno razjezila, in režiser, ki ni bil zadosti trden, je moral popustiti. Tudi pozneje, med samim snemanjem, je pogosto zahtevala nadaljnje spremembe. „Duse“ se je vsekakor dobro zavedala svoje veljave in je v vsakičudno trmoglavost vztrajala pri svojem.

Drugi tak očetek proti njej je, da je zahtevala, da sodeluje pri vsakem njenem filmu tudi njen mož.

„Ali obdava ali nobeden od naju“ je zahtevala ob sestavljanju pogodbe. Neki ateljejski delavec iz Berlina, ki je več let od blizu opazoval Marijino delo in njen odnos do sodelavcev, je dejal:

„Le čemu je potreben pri njenih filmih sploh režiser? Saj opravi vse sama. A njen partner, če noče plesati, kot ona piska... Moral bi jo slisati, kako zna kričati, naša „ljubka Duse“.“

V Hollywoodu se je to nadaljevalo, vendar pa tam niso bili navajeni na take metode in zato niso hoteli prav vsi nje popuščati. A ko se je prvi večer po prihodu v Ameriko pojavila Maria v dvoranah, so pisali ameriški listi: „Kot bi sceno posiljal je bilo, ko je vstopila v dvorano. Maria, in zvezdnice, ki so do tedaj blestele, so v hipu zbledele.“

Polni so bili hvale glede

VLOMILEC JI JE VRNIL VID

V življenju pogosto pride do tako močnih živčnih pretresov, ki povzročijo take spremembe v človekovem organizmu, da si jih ne vemo razložiti. Pred njimi ostajamo brez besede, in strme iščemo pametne razlage.

To je doživel ameriški pilot Roger Minks iz Forth Wortha v Teksasu, ko je nekega dne prestopil prag svojega stanovanja.

Zagledal je svojo slepo ženo ležati v predsobi na tleh v mlaki krvi. Ko je po več urah le prisla z zavesti in odprla oči, je vsa začudena in skoro prestrašena vzkliznila:

„Toda, saj... jaz vendar vidim! Zopet vidim!“

...

Dolgo pred tem je bilo v domu Minksovih kaj žalostno. Mlada in lepa pilotova žena, Ginger, je oslepele. Kar tako samo od sebe je prišlo, da je vedno manj videla, da ji je vsak dan bolj legala na oči mrena in svet se je zanj zagrinjal v temo.

Ko je privrkal potožila svojemu zdravniku, da ji vid nekako peša, je napravil zaskrbljen obraz. A ko je nekega dne, nekaj mesece pozneje, vzkliznila prav temu zdravniku: „Toda, doktor, jaz ne vidim nič več!“, je zmajal z glavo in dejal:

„Ljuba gospa! Res ste oslepele, toda še je mogoče, da ozdravite. Ali jaz vam vida ne morem vrniti nikdar več. Samo kaj nepričakovano močan živčni pretres, sok, ki bo kot strela z jasnega prišel nad vas, more napraviti ta čudež.“

Tedni in meseci so neizprosno, neusmiljeno bežali mimo, ne da bi uboga žena ozdravela. Od zdravnika do zdravnika je hodila, vsa mogoča sredstva je poskušala, a videla ni več...

...

Tistega dne je nekdo pozvonil na vratih. Slepna žena je bila prav takrat sama doma. Mož se je odpejal na letališče, zato je bila previdna. Ni hotela kar tako odpreti neznancu, ki je zvonil.

Stopila je k vratom in odprla linco v vratih ter vprašala, kdo da je.

„Delam skupaj z vašim možem, gospa, pa me je poslal sem, da bi mu prinesel nekaj, kar je pozabil doma.“

Brez trohice suma in strahu je gospa Ginger takoj odklenila. A tedaj je že tudi začutila, kako so jo neke močne roke pograbile in neznanec je že tudi vlekkel proti sobi. Nato je čutila močne udarce, ki so kar naprej padali po njej. Nazadnje pa ni udarcev nič več čutila. Omedlela je.

Ropar pa je potem začel svoje delo. Odprl je vse predale, prebrskal po vseh omarah in v pisalni mizi. Razmetl perilo, papirje, premikal pohištvo...

Po dolgem trudu je našel šest sto dolarjev, dve žepni uri in nekaj nakita. S tem plenom je izginil iz stanovanja in pustil ubogo ženo na podu v sobi, kjer je še vedno nezavestna ležala v mlaki krvi.

In ko se je kmalu zatem vrnil mož slepe žene z letališča domov, je presenečen obstal pred takim neredom. Vse naokrog po sobi so ležali kosi perila, papir in drugo. Žena tam pa še ni kazala nobenih znamenj življenja.

Tako je bil osupel in iznenaden, da nekaj trenutkov ni vedel kaj storiti. Ko pa se je sklonil k ležališču žene, je opazil, da se giblje. Odprla je že tudi oči. In potem pretresljivo, a hkrati veselo krik:

„Toda... Saj vidim! Zopet vidim!“

Roger pa ni mogel od prevelikega razburjenja spregovoriti niti besedice. Neznansko je bil srečen, ko se je njegovi ljubi ženi povrnil vid. Vzel jo je v naročje in jo kot otroka nosil po sobi in k oknu...

Nazadnje je telefoniral zdravniku in ga prosil, da bi prišel pogledat njegovo ženo. Pravilno je napovedal zdravnik pred nedavnim, ko je dejal, da more mladi ženi vrniti vid le močan živčni pretres. To se je zgodilo v trenutku, ko jo je ropar zgrabil in odvel v sobo.

Tako je ropar z zločinskimi dejanjem nehote povzročil čudežno ozdravljenje.

Ficko piše

Imaži
mi Mavski!

Maje blo zares forte lepo, ko smo jo mahali ses Tabra in smo sli neko po celi cesti, tolko je bilo nas. Auti pejo so neko švigali vmes med nami in so nam anka mahali ses punjami in forte zastopali. Ma mi pej nismo nič parajali, neko smo se naprej menli, se smejali in anka pojali.

„Ben, zdaj se pej zares vrede dobro zna, da dojo ble hmali volitve za žepana in anka za Svetnike, zato ko so vrede začeli eden od druga grdo pisat in anka govorit.“

„Ja, ja, sej anka mokra Clja piše, da so za vse uržar kar je slabga prnas, Titouci: za pasje dneve in za pešekana, če se kašen auto prbate in anka zato, ko se niso prnas nardili zakon od slovenskih sol. In so anka uržar, ko bojo bli domati Udeniti prej in bol pošeti, ko be Gunci.“

„Ma be Gunci so pršli les zato, da bi nam pomagali, da je jemeli lahko Sole in anka slovenski Rai, za nardit nam Dobroto, ko jemajo mehko srce.“

„Ma Krlinca, ne stoj bit se ti tako zabital! Čej prou znat kašni ko so? Poslušaj!“

Ko sem les pršou, sem vele udobu stou. Če domača sem odgnou, mi nikdar ni blo žou.

Bi domač žiher znou, da leski veči Prou, ko Domač je jemou, zato bi proč on šou.

„Ma tisto pej ne more bit res, da se nalezle dere ja od veselice ses Radja, kakor je reko Mihec. Pola je anka ranca Taneca udobila Madron, in je anka umrla, od tistih veselice. So tako grozno pretreslve, da gre prfina Mrščav po hrpti, kadar ko začne jo govorit tako kakor kašni Duhi, kakor ses uga sveta. Tisto ja, ko je veselica, ne pej kakor u gle dailišči, ko vst neko govorijo kakor navadni ledja, kakor mi druzi. Tako zna vsak pandolo.“

Ne, to nikdar ni si mislo Jaka, da rado se od veselice k... da je navarno anka za Madron. Zato je vele Mihecu dal rašou za svet, da je za veselico, narbolši pit ta močno slivovico.

Bo Jakec znou za drugi bot in ukupu šnopca ceu do sot, ne škodi nanka namalo vina, prou pride anka kej klina, za panat glas gaspuda — —

„Pej strina Pepka, je pršla ses lurdia bol mlada in zdrava.“

„Ma, ne stoj se ti začent zdaj...“

Te porednarila

Ficko.

GrafoLOG ODGOVARJA

TIHI DOM: Premočno, včasih celo nekontrolirano razpoloženje na dogodke, a neponemembno obetanjem. Predloži miseljevanje o preteklosti je zavrženo, znatja. Odkrivanje skromnosti ni vedno na mestu. Prirojena inteligencija se ne opira na osnovi praktičnega znanja povečati. Zavržena po predika bo krajša, če bo stik s pozitivnim delom okolja vedno.

ALOHA: V rokopisu je možno zaslediti polno znakovno utakanost, celo povrnost je vidna. V bistvu ste pozitivni.

mi pisava zel

si, le sedanje stanje daje osebnosti prej omenjeni petar, ki je daljnje odločitve naj tenile na mirnem premisleku, pa tudi v trdnih zaključkih. Notranja nesigurnost Vas dera zagnala, da se zaupate svojim najbližjim do vedno vedno. Delo na področju umetnosti ne bi bilo orez sadov. Povečanje kravnega patika.

GORENJSKA 52: Ljubite harmonijo, katero zaradi česar omahovanja niste vedno dosegli; čestitkar so zaradi tega.

Tam pisava. Prepon

pozni vsi napori: nastala je materialna izguba, ostalo pa je razočaranje. Kakor je bilo na zveščku navdušenje, tako je bila skoraj neznozna končna depresija. Prihajajo znane začasnok okolju in se nemirni, če tekočih dogodkov morete vsaj malo oblikovati po svoji zamisli. Ne omahujte saj ste ravno sedaj odločnejši v svojem ravnanju, ker priteli s presojanjem življenja po njegovi vrednoti.

IDA 23: Niste ustvarjeni za mala in prehodna ljubljenost, saj ste v tem zelo stalni, ker čutili z vso globino. Ljubite.

Tako bralci iz pravice

otroke, imate pa tudi nagnjenje za domačnost. Občutljivost je povečana. Revmatična obolenja Volja ni slaba, saj ni v Vam Vam mestu je večkrat odvrli poskus v korpus, zila pa, da bi žele po avtoriteti ne presiti v kosposu ali celo v tiranju.

PIKA-POLONCA: Ste oseba, katere si želi v kratkem do izboljšati svoje materialno stanje; uspeh na tem področju.

šifer one belim glave

pa ne bi zdržali sami zase, ampak bi tudi okolica koristila. Po značaju ste doberosest ter si izpopolnite 23 vse lepo in privlačno. Niste si za dokončano svojega življenjskega cilja, zaradi česar se pogosto znajate sredi dvomov.

Maria Schell, ko je že postala »diva«

MARIA SCHELL, ko je imela 15 let

VELJAVEN OD 25. DO 31. AVGUSTA

Oven (od 21.3. do 20.4.) Naj vas ne priždene preveč neko razočaranje. Prišlo bo, če druge mnogo bolj ugodne priložnosti. Obisk draga sorodnika.	Lev (od 23.7. do 22.8.) Otrazce spremenjivo tako na poslovni mentalnem področju. Znali boste prestati težjo preizkušnjo in doseči uspeh.	Strelec (od 22.11. do 21.12.) Novosti za vaše srce. Znasil se boste na razpoloži in sprejeti boste morali važno odločitev. Zvezde so ugodne za izvršitev načrtov.
Bik (od 21.4. do 20.5.) Vzbudili boste zanimanje, kar bo lahko nevarno za srečni mir. Takoj razmiselite neki nesporazum. Hladne živce in takojšnji odgovor.	Devica (od 23.8. do 22.9.) Privlačni boste neko simpatično osebo. Zvezde so vam zelo prijazne. Pomembni uspešni poslovni razgovori. Telefonski pogovor.	Kozorog (od 22.12. do 20.1.) Priljetni dogodki: mirno življenje v okolju družine. Naporno in koristno delo bo do motile nekatere zapreke.
Dvojčka (od 21.5. do 20.6.) Kratkotrajne depresije bo zamenjala dobra volja. Nekdo vam bo skušal skoditi, vendar se mu ne bo posrečilo, če boste opretni.	Tehnika (od 23.9. do 22.10.) Nedovoljnost in izredne krize. Vse pa bo minilo, ker boste čutili zanimive ugodne vesti. Pravišave se daljše potovanje.	Vodnar (od 21.1. do 19.2.) Mnogo obilnih, vendar nič bistvenega novega. Teden bo normalen, brez večjih novosti in do odnosa do po maslu.
Rak (od 21.6. do 22.7.) Nastopata na vašem delovnem mestu, vendar boste nasli skupno rešitev. Senca v srečo bo kmalu izginila. Preseñenje.	Škorpijon (od 23.10. do 21.11.) Ugodne izpremembe. Nova panja in zapreke boste premagali s trdnostjo. Caka vas dober pričakovan zaslužek.	Ribe (od 20.2. do 20.3.) Neka vaša pobuda bo rodila zaslužene davke. Odločite se boste morali glede odnosov do neke osebe. Prijetne urice.

Polni so bili hvale glede

Iz naših krajev

Prelepi vtisi s tridnevnega potovanja po vaseh in mestih Slovenske Koroške

niso niti povežali v snope, kakor so to delali vsa druga dela. Vprašal sem nekatero kmeto, kako se z žitom zadovoljni. Odgovorilo mi je, da niso dobili povprečnih niti polovico stroškov, kar so porabili za oranje. Nekega zvoze v vsa druga dela. Nekega zvoze je prišlo tudi iz sosednjih vasi. Seveda so se otroci zelo veselili, ko so vedeli, da je v vas prišla letalnica, saj je to zanje dohodek, in so bili vedno zraven, kakor ni kdoli.

PREČNIK

Kaže, da niso bloku proti Gorjanskemu dali pravo ime. Včasih prečniki bloka (Blocco di Prečenco) spravljajo one, ki so iz krajev ne poznajo, v zino-
o. Tako je te dni neki Milan, dvakrat zavozil v Prečnik, prečprij, da je tamkaj nra,

NABREŽINA

KAKO ČUDNA
... IN TA DEKL
TISTEM MES
VAZAJ, BOM
RAHTEVAL
POJASNILA

PUSTOLOVSČINA
CA SAM A NA
U... CIM PRIDEM

SAM A SEM, / KAKO MI JE /
MLADENIČ VERJEL... TODA
SEDAJ JE ČAS
DA JO POPI -
HAM...

niso niti povežali v snope, kakor so to delali vsa druga dela. Vprašal sem nekatero kmeto, kako se z žitom zadovoljni. Odgovorilo mi je, da niso dobili povprečnih niti polovico stroškov, kar so porabili za oranje. Nekega zvoze v vsa druga dela. Nekega zvoze je prišlo tudi iz sosednjih vasi. Seveda so se otroci zelo veselili, ko so vedeli, da je v vas prišla letalnica, saj je to zanje dohodek, in so bili vedno zraven, kakor ni kdoli.

PREČNIK

Kaže, da niso bloku proti Gorjanskemu dali pravo ime. Včasih prečniki bloka (Blocco di Prečenco) spravljajo one, ki so iz krajev ne poznajo, v zino-
o. Tako je te dni neki Milan, dvakrat zavozil v Prečnik, prečprij, da je tamkaj nra,

Kot znano, je nas cerkveni svetnik sv. Rok, ki čisti tudi pentaborsko farno. Se ga dojdno praznujemo in tudi le (v nedeljo) je bilo tako, vendar ni več ne svečanosti, ni je bila nekoči, ni več »opapa«, ki je privabila na »šapa« vse ožje in daljnje sorodnike, prijatelje in znanke, ki se le s težavo ločili od gostilne in njihove domače stople, ob kateri so utirali sosniške in druge veti. Smo se zapluli v moderne čase s svojim drugačnimi težnjami, vendar tako stvarno so namčeno asfalistirali, da ni več čane razlike med bolj civilizirano. Našrefino okrog trga

Kaže, da niso bloku proti Gorjanskemu dali pravo ime. Razvija prečenski blok (Blocco di Prečenco) spravi one, ki teh krajev ne poznajo, v zmotu. Tako je te dni neki Milan dvakrat zavozil v Prečenc, prepričan, da je tamkaj pre-

(Nadaljevanje sledi)

Danes, NEDELJA, 24. avgusta
Jernej, Zlatan
Sonce vzhaja ob 5.15 in zahaja ob
18.59. Dolžina dneva 13.44. Luna
vzhaja ob 15.41 in zahaja ob 0.26.
Jutri PONEDELJEK, 25. avgusta
Ludovik, Ljudovit

MAL OG LASI

REPORTIO DELLO SCAMI

zidavo hiše — oddalje
tega trušča in avto
sati pozicijo, metražo in
naslov: Alojz Rebula, U
15, Trst.

Zobozdravnik
doktor BREZIGAR DAN
Nabrežina
je preselil na štev.
izposodi gostilne Silvo

«UNION»

varovalnica od leta
1828 je v TRSTU
UL. GHEGA 8-1.
tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

UL. F. VENEZIAN
TEL. 24-197
Zastopnik za Trst,
dram. Gariço in F.

SCHIRATTI - Vinarska kemična sredstva za ohranitev in nego
VERMOREL - Skrobnice - naprave za planje - pršilniki.
CINGANO - Tovarniški vinarskih strojev.

ELETTROTERMICA
LOLLI - Bojlerji,
uporniki, radiatorji,
naprave za klimat
cijo.

nafto za štedilnike,
karne in za sple-
gretje stanovanj in
kalov. Sanitarni p-
meti: kade za ko-
nico itd.

OCIM - Distributorji
na pri pultu.

S. A. T.
AVTOBUSNE PROJEKCIJE

Sežana: petek in sobota
ob 7.30 in 15.30 — z
ob 7.30 in 15.50;
iz Sežane ob 9.30 in
Trsta: k Banom v
Tržie: vsak dan ob

k Banom - v Sestjan
avniki: 8.40, 13.25
8.30,
ob praznikih: 14.30.

Opčin v Sestljan (komunizem)
ob delavnikih: 9,20, 12,15, 14,20, 15,35
ob praznikih: 9,20, 12,15, 14,20, 15,35

Sesijanj (kopirist)
praznikih: 9.00 / 14.00

PRIMORSKI DNEV

o in domače bla

NAJZA IZ TOVARNA
 nakupe nas obil
 (polec glavne p

v Trst

na trdnice in trgovine
M DNEVNIKU.
m kvalitetnim in z
teljem in znanjem
nas je za vedno zapu

brovec
kojnika bo danes 24.
ališka v Sarlianu

oča soproga, sin, h
vnuki in setra

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna

Tri leta obmejnega prometa

Ob tretji obletnici podpisa sidemskega sporazuma o malom obmejnem prometu je goriški župan dr. Bernardis izjavil, da je bil sporazum o malom obmejnem prometu do sedaj predmetom z namenom, da se ugotovi obojestranski potreba prebivalstva, da se popravi ali vsaj omili položaj, ki se nastale z novo mejo. Na vprašanje, kaj bi bilo po njegovem dobro storiti, da bi se sporazum bolj razmahnil, je župan izrazil nekompromisno odločenost, da se sporazum obojestransko obnovi in razmahna prometa med severno in južno potjo, obenem pa se je zavezal za vzpostavitev letalskega prometa med goriškim in jugoslovanskim letališčem. Prav tako je naklonjen kakršnikoli iniativi, ki bi stremela po izboljšanju odnosov med obema državama na podlagi udeležnosti v razmahu sporazuma in vzajemnosti obeh držav.

Tudi podpredsednik OLO Nova Gorica Franc Štok je poudaril gospodarske in politične koristi sporazuma. Naglasil je, da se jugoslovanske oblasti zavezajo za vzpostavitev avtomobilnega prometa med Krasom in Trstom, za odprtje dveh dvoslovnih blokov na goriškem Krasu in dvoslovnih blokov med UL. sv. Gabriela in Erjavčevim drevoredom.

Povisek zavarovalnine za kmete

Še posebno okrožnico je vlada poslala prispevek zavarovalnice kmetijske blaginje od 12 na 18 lir za vsak delovni dan. Če se k temu pristojbe nekatere dodatno pristojbo, potem bo mo- rali vsak član kmetijske blaginje plačati po 20 lir za opravljeni delovni dan. Ta povisek bo predstavljal za zavarovalnice veliko breme, saj se bo dohodki pokrajinske blaginje povečali za 3,6 milijona lir, od katerih člani, kakor od 7 milijonov, ki jih je blaginja ustrezno tepla, ne bodo imeli nobenih koristi, ker jih poljubno osrednji blaginji v Rimu.

Krajo vodovodno omrežje

Konzorij CAFO iz Gradi- ce je prejel uradno obvestilo, da je vsi strani minist- rstva za javna dela odobril s tem, da se za en korak približa uresničitvi tepla prebivalstva Vrh, Martinčič- ne in drugih vasi sosednjake občine, da pridejo do tekoče vode.

Vprašanje prometnih nesreč

Ker zaradi posledic promet- nih nesreč umre zelo veliko ljudi (izkrovnice), so zdrav-

Razprava o napeljavi vodovoda v Plešivo

V sredo 27. avgusta bo seja občinskega sveta v Krmini. Na dnevni red je vključena raz- prava o napeljavi vodovoda v Plešivo. Na seji bodo razpravljali o napeljavi vodovoda v Plešivo. Na seji bodo razpravljali o napeljavi vodovoda v Plešivo.

MIKULA LETIČ
INTERNATITIS

Jaz bi bil najraje stal pri Onoriju; toda ni mi bilo mogoče. Od vseh strani so me vpraševali za nasvete, posebno tisti, ki so čakali na sodno razpravo. — Ko sem se tako sprehajal po dvorišču, kolikor se je to dalo, sem opazil bleda, suhega, prestanega človeka s popolnoma belimi lasmi, ki mi je ne- gotovo sledil. Močno me je spominjal na Pepija, bil je učen, kakor je treba ravnati s takimi tidi, in osorno sem ga vprašal:

— Kaj pa hočete?

— Nič.

— Potem se poberite!

Na pol milo, na pol zvito me je pogledal:

— Eh, avokado, pred 10 leti vi ne bi bili tako govorili, da bi bil delal trgovca, delal bi bil delal trgovca, delal bi bil delal trgovca.

Takoj me je minila osornost. Dal sem mu čik in ga sem mu dal celotno osornost. Dal sem mu čik in ga sem mu dal celotno osornost.

Življenje Gorice v mesecu maju

Najvišji odstotek nesreč zaradi hoje pešcev čez cesto

Rodilo se je več dečkov kot deklic

Goriško županstvo je izdalo mesečni, v katerem objav- lja zanimive podatke za me- sec maj.

V tem mesecu so zabeleži- li najvišjo temperaturo 31 stopinj, povprečna mesečna tem- peratura pa je znašala 18,6 stopinje, ki je najvišja pov- prečna temperatura v zadnjih štirih letih. Padlo je zelo ma- lo dežja (15. in 16. maja). Glavna značilnost meseca ma- ja je bila suša, jasni dnevi in veter.

Stevilo prebivalstva se je povečalo za 43 enot. Stevilo se je povečalo za 11 oseb na račun rojstev, predvsem pa zaradi priseljevanja. Sklenje- ni je bilo 17 porok. V pri- meru s prejšnjimi meseci je bilo zelo malo porok. Pov- prečna starost novorojenčev je bila 31 let za ženske in 28 let za moške. Povpreč- na teža 35 novorojenčev, o- trok staršev, ki imajo stalno bivališče v Gorici, je bila 3131

gremov (fantki 3158, deklice 3094 g). Zabeležen je bil zelo zanimiv pojav: na vsakih 100 rojenih deklic se je rodi- lo 133 dečkov. Noben otrok se ni rodil mrtve. V maju je bila v tem letu najmanjša umrljivost. Umrla je 33 oseb. Povprečna starost umrlih mo- škinih je bila 61 let, žensk 66. Največ smrtnih primerov po- vzročajo bolezni krvnega ob- toka (33,3 odst.), 27,3 odst. za- rudi raka itd.

Na področju občine je bilo 29 prometnih nesreč, v katerih je bila ena oseba ubita, 17 pa ranjenih. 37,7 odst. ne- sreč se je pripetilo med avto- mobilom in motociklom, med motocikli je bilo 10 odst. ne- sreč. Največ ranjenih (25,5 odst.) je zaradi trčenja mo- tociklistov in pešcev. Ker sta bili tak nesreči samo dve, nam ta odstotek pove, da sta bili ti dve nesreči zelo hudi.

Ce se upošteva, kako je do nesreče prišlo, potem nam statistika pove, da se je 72 odst. nesreč pripetilo med vožnjo. Na drugem mestu (10 odst.) so nesreče, ko je vozi- lo zapeljalo s ceste. Največ nesreč je zaradi prehitrega zaviranja. V teh nesrečah ni bila ranjena nobena oseba. Po 17 odst. nesreč je bilo za- rudi prevelike brzine in za- rudi neupoštevanja prednosti na križiščih. 17 odst. nesreč je bilo tudi zaradi nenadne slabosti, ki je obšla voznika.

Najvišji odstotek nesreč (23 odst.) so povzročili pešci z nepravilnim prečkanjem ce- ste.

Normalno se pripeti največ nesreč ob nedeljah. V maju pa je bilo največ nesreč ob četrtkih in petkih, kar sta bila dva praznika na četrtak. V teh nesrečah je bilo tudi največ onesrečenec.

Velik promet s propustnicami

Konec tega meseca zapadejo sedanje propustnice. Mnogi so pa že preskrbeli nove, prav ta- ko pa je še veliko takih, ki ho- čejo izkoristiti vse prehode, še- le potem bodo napravili prošnjo za novo. Ker hočejo vsi do kraja izkoristiti pro- pustnice, je te dni na obmejni- nih blokih zelo velik promet. Ze dolgo časa stražniki na ob- mejnih blokih niso imeli toliko dela kot včeraj. Ker je bila poleg tega tudi sobota, so ju- dje pogosto hodijo čez me- jo, da se opravijo, je razumljivo, da se je s tem stevilno pre- hodov čez mejo še povečalo.

PSDI in prosta cona

Goriška sekcija PSDI je pri- čela na svojem sedežu proučev- vati ob udeležbi članov in simpatizerjev pravilnik o u- pravi prostre cone. Sekcijski tajnik Fantini je prečital besedilo nekaterih členov, okoli katerih se je razvila živahna diskusija. Vanjo so posegli oav. Devetav, Candussi, Ponti- ni, odv. Anversa in drugi. Dis- kusija o ostalih členih se bo nadaljevala ta teden.

Kino v Gorici

CORSO. 15.00: »Uporna zem- lja«, P. Finch in M. Ure, cine- mascope v barvah.

VERDI. 15.00: »Diana, bela suznja«, M. Michael in K. Battaglia, barvni film.

VITTORIA. 15.30: »V cesarje- vi službi«, R. Riso in M. Noel, cinemascope v barvah.

CENTRALE. 15.00: »Pokol pri Velikih vodnjakih«, B. Sullivan, M. Selman; cine- mascope v barvah.

MODERNO. 15.00: »Zgodilo se je v kanzlinici«.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje vs dan in ponoči lekarna Alessani Go- sposka ulica 12, tel. 22-68.

Srečolov v korist ECA

Včeraj dopoldne so otvorili srečolov v dvorani Petrarce v Gorici. Zanj vlada veliko za- nimanje, zlasti se, ker bodo srečne roke lahko dobile več- vizor ali motorno kolo. Sreče se bodo prodajale dva tedna. Srečolov bo v korist ECA.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letali- šču zabeležili najvišjo tem- peraturo 25,8 stopinje, najnižjo pa 14,8 stopinje.

V kovčku sem imel še precejšnjo količino jugoslovanskih cigaret, toda Tugomer II. mi ni bil dovolil, da jih vzamem s seboj v celico, češ da bom cigarete lahko kupil po »spesih«.

Vsa jutro po »ariji« pride namreč paznik in zapiše, kaj kdo hoče nakupiti; potrošek se odbije od jetnikovega pologa v pisarni. Ta postopek se imenuje »spes«. Beseda pomeni potrošek, izdatkek ali tudi nakup.

Ker je dovoljeno v celicah kaditi cigarete kupljene po »spesih«, imam Tugomeria II. še danes na sumu, da mu je bil kak prodajalec tobaka posebno pri srou. Malo me je to brigalo, ampak denarja nisem imel, da bi cigarete kupoval.

Sinoči in danes zjutraj so me zalagali s cigaretami tova- riši v celici, posebno Onorio in Pepi. Ko sem Pepiju hotel odkloniti, češ da je sam revež, je dejal:

— Le vzemite! Gigi skrbi zame. Potem bom pa jaz za njega.

Tovarišstvo med jetniki je naravnost vzorno. Ko je tretji dan mojega bivanja »pri Jezuitih« robijaš, ki je bil prišel iz Kopra in je čakal v Trstu, da ga odpredajo v drugo ječo, dobil od svoje v Trstu živeče sestre paket z grozjem, breskvami, cigaretami itd., je takoj napravil devet točno enakih kupčkov — delil in meril je dobre pol ure — in vsakdo v celici je prejel svoj kupček, tudi moj nesimpatični Nemeč iz ljubljanskega »eroznega verica«, ki je neprestano ždel na svoji postelji in ni imel z nikomer stika.

Takoj po »ariji« se je oglašila v naši celici »spes«. Na razpolago so bile cigarete in tobak, grozdje po 6 lir kilogram in mleko po 4 lire liter. Kaj naj počnem s svojimi desetimi lirami? Cigarete moram imeti. Vzel bom najslabšo vrsto, »popolare« (ljudske); cena je bila 1,20 za 10 cigaret. (Danes, ko to pišem, je cena 2 lire). Dvajset cigaret »popo- lare« stane 2,40. Grozdeje bi strašno rad imel, ker mi je grlo suho od zatohlega zraka v celici; toda grozdeje je luksuz, tega ne zmorem. Tudi lačen sem namreč. Od včeraj zjutraj, ko sem v Postojni pojedel kos kruha ob voden kavi, nisem bil še nikoli lažji. »Aria« pa mi je priključila apetit. Po temeljitih preudarku sem se odločil za pol litra mleka. Kruha sem imel.

Tako sem porabil skoro polovico svojega kapitala. Kaj

bo, če ne pride pomoč? Kakor so mi povedali, ne bom mogel pričakovati odgovora na pismo pred petimi dnevi. S svojimi desetimi lirami moram torej izhajati celih pet dni in že prvi dan zapravljam dvakrat toliko, kolikor bi smel. Moral bom varčevati v prihodnjih dneh.

Moje delo me je vedno posteno hranilo in nikoli nisem še imel takih malenkostnih računov. Toda se noben denar v življenju mi ni pripadljal toliko skrb, obenem pa tudi toliko užitka in zadovoljenja kakor teh Martinovičevih 10 lir. Gospodari pa sem tudi imenitno: Ko sem v četrtke, dne 4. septembra 1941, odhajal, mi je Tugomer I. izročil pre- stanek 2 lir.

Tisti dan sem imel še velik izdatke: Papir za pismo in ovitek sta stala 20 stotink, znanaka 30 stotink, skupaj pol lire. Pisal sem na hodnik, ki je bil trikrat bolj pri- jazen ali bolje: trikrat manj neprijazen nego celica. Pri- družil se mi je tovariš iz celice, ki me je, sam napisem, naprosil, naj spišem tudi zanj pismo. Ko je videl, kako mi leti prepo papirju, me je prijel za roko:

— Za boga! Pišite počasi! Tako bova več časa na hodniku.

Paznik, ki naju je nadzoroval pri pisanju, je bil videti prijazen. Ali bi ga naprosil, naj mi izroči moje cigarete iz skladišča? Samo če ne bo to kak Tugomer III. V svojem življenju sem bil že v avdienci pri visokih gospodih: mi- nistrih, predsednikih, načelnikih itd. Toda na nobeno avdien- co se nisem tako pripravil kakor na to s tem paznikom, ki sem ga osumil »tugomerstva«. Ko sem tak dvomil in razmišljal, sem opazil, da sta kazalec in sredine na pazi- kovski roki rumeno okajana. Ha! Kadilec je! Korajžjo, Mikula! Prav počasi, po odvetniško tehtajto vsako besedo sem začel:

— Gospod paznik! Imam veliko prošnjo: do vas. Glejte, danes sem si naročil na »spesih« dva paketa cigaret. Naročil bi vsak dan po en paket za vsakega tovariša v celici, če bi imel denarja. Trenutno ga nimam; ko mi dospe, se bo to tudi zgodilo. Imam pa v kovčku dobre cigarete. Rad bi se oddolžil tovarišem, ki so me do zdaj zalagali. Vi ste gotovo kadilec in boste razumeli to. Dovolite mi da dvignem cigarete iz kovčka! Večno vam bom hvaležen.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

5. dan evropskega atletskega prvenstva

3 zlate kolajne za Poljake 2 za Nemce in 1 za Angleže

Jugoslovian Longer dosegel najboljši čas v polfinalu na 110 m ovire - Italijanske štafete izvrstne v predtekih

STOCKHOLM, 23. — Peti dan evropskega atletskega prvenstva je potekel v zame- njaju triumfov poljskih atletov, ki so osvojili 3 od šestih zla- tih kolajn, za nameček pa še eno srebrno. Dve zlati kolajni in 1 srebrno so dosegli Nemci, 1 zlato, 1 srebrno in 1 bronasto Angleži. Rusi pa so se morali zadovoljiti s tre- mi srebrnimi in dvema bron- astima kolajnoma. Po eno bronasto so dosegle še Fran- cija, Češkoslovaška in Islan- dija.

Za nove prvake evropskih prvenstev so bili danes pro- glasoni: Poljaki: Krzyzowski (5000 m), Janiszewska (200 m), Schmidt (troskok), Neme- cki: Garm (200 m) in Werner- jeva (Krogla) in Anglež Rowe (Krogla).

Današnja tekmovalnica je se- bolj kot včeraj motil dež, ki je zelo pokvaril tekmovalne steze. Kljub temu pa je glav- nim točkam prisostovalo do 20.000 gledalcev in med njimi tudi švedski kralj. Tekmoval- nica se je začela s kvalifika- cijami v skoku v višino in s- nodniki so vsem tekmovalcem pregledali sprinterice, da se

ne bi kdo izmed njih posu- ževal zlozložen dvojnih po- platov. Minimalno normo 183 so precej lahko preskočili vsi in med njimi tudi Jugoslovian Marjanović, Italijana Cor- dani in Roveraro pa sta 12 nerazumljivih razlogov odst- pila.

Sledili so kvalifikacijske me- ti v kopju. Italijana brata Lie- vore sta se kvalificirala ob prvem metu, favoriti Poljak Sidlo pa šele ob drugem.

Zelo zanimiva sta bila pol- finalna tekma na 110 m z ovir- ami. V prvi skupini je brez težav zmagal Nemeč Lauer, izpadel pa je Tržančan Svara. V drugi skupini je triumfalno Jugoslovian Longer, drugi pa je bil Mazzia. Longer je do- segel najboljši čas dneva in za- juri se obeta velika borba med njim in Nemečom za zlato kolajno.

V krogi za ženske je ne- pričakovano zmagala Nemka Werner z novim rekordom pr- venstva. Jugoslovanka Usenik je bila z dobrim metom osma. V finalu na 200 m za žen- ske sta morali Rusinji Itkina in Zabelina prepustiti prvi- mestu Poljakinji Janiszewski in Nemki Sadu. V finalu na 200 m za moške pa je zmagal favoriti Nemeč Garm.

Troskok je bil spet domena Poljskega Schmidta, zelo slabo pa sta skakala oba Italijana. Cavalli je zasedel šele 12. me- sto, Gatti pa je bil zadnji (18). Znanost boljši je bil Me- con v metu krogle s 5. me- stom. V tej disciplini je ne- pričakovano zmagal Anglež Rowe z novim rekordom pr- venstva, favoriti in evropski rekorder Skobla pa je bil še le tretji.

Izredno napel je bil tek na 5000 m. Favoriti je bilo vče- roda Poljak Krzyzowski, ki je zmagal z avtoriteto.

Sledili so predteki štafet, v katerih so se posebno lepo u- veljavili Italijani, ki so se po- vsod kvalificirali v finale. Prvenstvo se bo zaključilo jutri, ko bodo razdelili še 9 naslovov. Glavno zanimanje velja za maratonski tek, v ka- terem bo nastopil tudi eden izmed velikih favoritov — Ju- goslovian Mihalič.

Tehnični rezultati

100 m MOSKI — FINALE: 1. Garm (Nem.) 21", 2. Se- gal (V.B.) 21", 3. Delecor (Fr.) 21", 4. Mandlik (CSR) 21", 5. Brizitov (V.B.) 21", 6. Konovalev (SZ) 22".

110 m OVIRE — POLFINA- LE (prvi trije iz vsake sku- pine v finale): 1. skup.: 1. Lauer (Nem.) 14", 2. Hildreth (V.B.) 14", 3. Mihajlov (SZ) 14", 4. O- sen (Norv.) 14", 5. Svara (It.) 15", 6. Kamerbeek (Niz.) 15". 2. skup.: 1. Longer (Jug.) 14", 2. Mazzia (It.) 14", 3. Johansson (Sved.) 14", 4. De- hera (Fr.) 14", 5. Marshall (Gr.) 15", 6. Brand (Nem.) 15".

KROGLA ŽENSKA — FI- NALE: 1. Werner (Nem.) 15,74 (nov rekord prvenstva), 2. Cenke- vie (SZ) 15,54, 3. Press (SZ) 15,53, 4. Luettege (Nem.) 15,19, 5. Allday (V.B.) 14,66, 6. Co- ma (Rom.) 14,55, 7. Klute- ckar (Madž.) 14,55, 8. Usenik (Jug.) 14,20, 9. Holker (Den.) 12,92, 10. Saenen (Bel.) 12,05, 11. Poit (Avst.) 11,74, 12. Frisch- knecht (Sv.) 11,50. Bogner (Madž.) odstop.

PLAVANJE

Andersenova prva čez Rokavski preliv

DOVER, 23. — Greta An- dersen, Američanka danskega porekla, je danes preplavala Rokavski preliv v točno 11

KROGLA ŽENSKA — FI- NALE:

1. Werner (Nem.) 15,74 (nov rekord prvenstva), 2. Cenke- vie (SZ) 15,54, 3. Press (SZ) 15,53, 4. Luettege (Nem.) 15,19, 5. Allday (V.B.) 14,66, 6. Co- ma (Rom.) 14,55, 7. Klute- ckar (Madž.) 14,55, 8. Usenik (Jug.) 14,20, 9. Holker (Den.) 12,92, 10. Saenen (Bel.) 12,05, 11. Poit (Avst.) 11,74, 12. Frisch- knecht (Sv.) 11,50. Bogner (Madž.) odstop.

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI

1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

KROGLA ŽENSKA — FI- NALE:

1. Werner (Nem.) 15,74 (nov rekord prvenstva), 2. Cenke- vie (SZ) 15,54, 3. Press (SZ) 15,53, 4. Luettege (Nem.) 15,19, 5. Allday (V.B.) 14,66, 6. Co- ma (Rom.) 14,55, 7. Klute- ckar (Madž.) 14,55, 8. Usenik (Jug.) 14,20, 9. Holker (Den.) 12,92, 10. Saenen (Bel.) 12,05, 11. Poit (Avst.) 11,74, 12. Frisch- knecht (Sv.) 11,50. Bogner (Madž.) odstop.

PLAVANJE

Andersenova prva čez Rokavski preliv

DOVER, 23. — Greta An- dersen, Američanka danskega porekla, je danes preplavala Rokavski preliv v točno 11

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

STAFETA 4x100 m MOSKI — PREDTEKI (prve tri iz vsake skupine v finale): 1. skup.: 1. Nemčija (Wein- meister, Sadu, Berkemeyer, Mayer) 45", 2. Italija (Valen- tina, Bertoni, Musso, Leone) 46", 3. Poljska (Hojsnacka, Janiszewska, Jesionowska, Bi- bro) 46", 4. Švica (Frisch- knecht, Merz, Bolliger, Fi- scher) 50".

